

ŠPANŠČINA

Srednje splošno izobraževanje

Gimnazija

Gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Gimnazija z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Dvojezična slovensko-madžarska gimnazija na narodno mešanem območju Prekmurja

Klasična gimnazija

Ekonomska gimnazija

Ekonomska gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Tehniška gimnazija

Tehniška gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Umetniška gimnazija

Umetniška gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: španščina

Izobraževalni program gimnazije:

obvezni predmet (420 ur)

izbirni predmet (70/105/140/210 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri:

izbirni predmet (70/140/210 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul A: glasbeni stavek:

obvezni predmet (350 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program klasične gimnazije:

izbirni predmet (280 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program umetniške gimnazije - plesna smer; modul B: sodobni ples, izobraževalni program umetniške gimnazije - smer gledališče in film:

obvezni predmet (420 ur)

maturitetni standard (420 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

mag. Katarina Gospodarič, Šolski center Postojna, Klavdija Mele, Gimnazija Šentvid, dr. Ana Pavlič, Gimnazija Bežigrad, Saša Pušnar Dobnikar, Ekonomska šola Ljubljana, mag. Ema Rajh, Zavod RS za šolstvo, dr. Marjana Šifrar Kalan, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Veronika Vizjak, Gimnazija Jožeta Plečnika Ljubljana, Natali Žlajpah, Gimnazija Poljane, Jerica Atelšek, Gimnazija Celje - Center, Tina Dimec Ivanjko, IV. osnovna šola Celje.

Avtorice specialnodidaktičnih priporočil za tuje jezike: dr. Silva Bratož, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, dr. Nadja Dobnik, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, dr. Melita Lemut Bajec, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, dr. Darja Mertelj, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Andreja Retelj, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Marjana Šifrar Kalan, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Susanne Volčanšek, Zavod RS za šolstvo

JEZIKOVNI PREGLED: Manja Žugman

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-dp-spanscina_gim-si-is-dv-kl-ek-ek-si-teh-teh-si-um-um-si.pdf

CIP

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](#)-ID **247997955**

ISBN 978-961-03-1048-8 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 244. seji, dne 22. 5. 2025, določil učni načrt španščina za izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program klasične gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program umetniške gimnazije in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri.

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 244. seji, dne 22. 5. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu španščina za izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program klasične gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije,

izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program umetniške gimnazije in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari valent voluptu rempor a de omnimax impellu ptataecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrym volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
- I:** *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
- I:** *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
- O:** Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

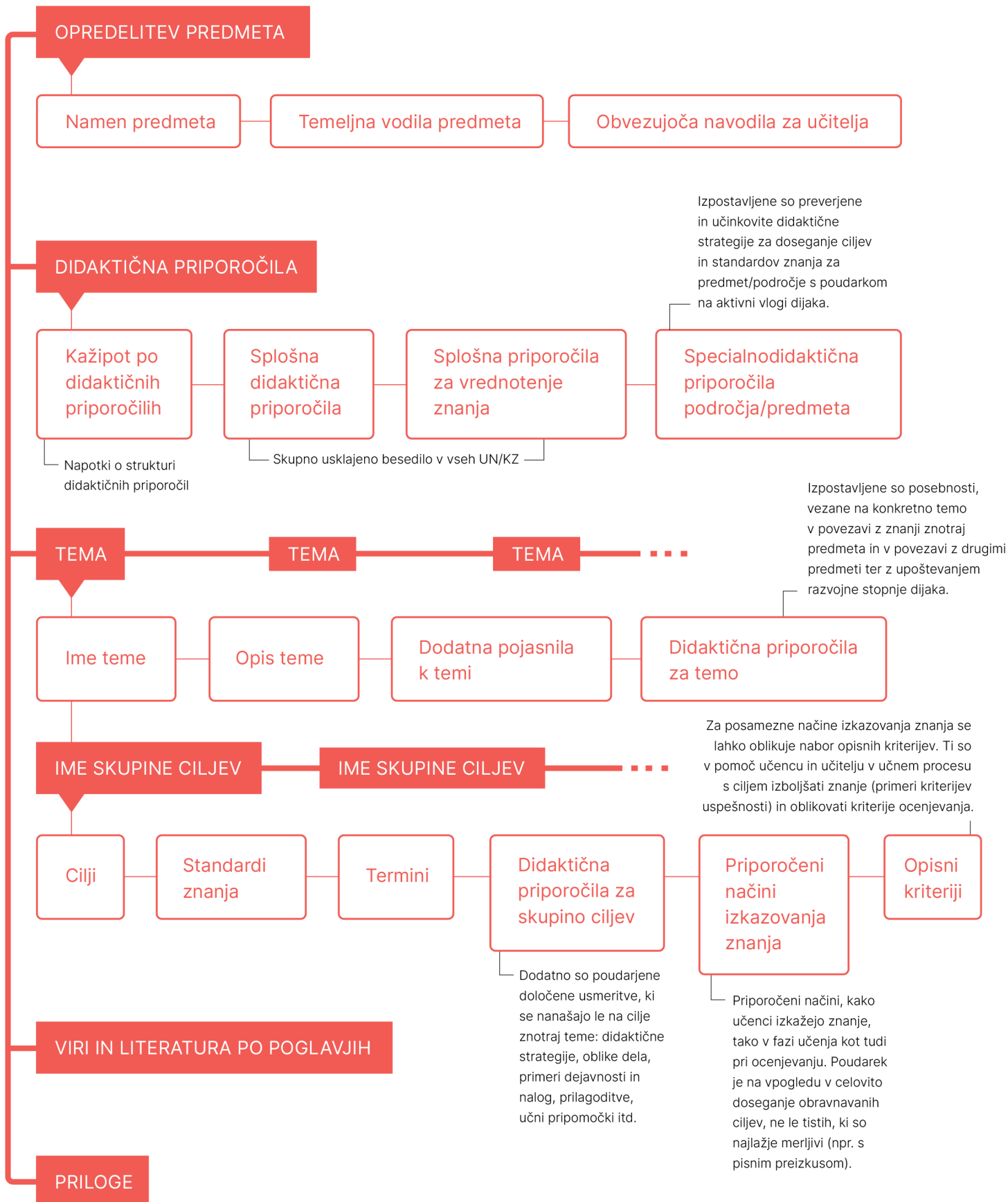
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA.....	10
Namen predmeta.....	10
Temeljna vodila predmeta	10
Obvezujoča navodila za učitelje	13
DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	14
Kažipot po didaktičnih priporočilih	14
Splošna didaktična priporočila	14
Splošna priporočila za vrednotenje znanja ...	16
Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta	18
TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA.....	29
SPREJEMANJE.....	30
RAZUMEVANJE USTNEGA IZRAŽANJA IN AVDIOVIZUALNEGA GRADIVA	31
BRALNO RAZUMEVANJE	35
SPREJEMNIŠKE STRATEGIJE	38
TVORJENJE	40
USTNO IZRAŽANJE	41
PISNO IZRAŽANJE.....	43
TVORBNE STRATEGIJE	46
INTERAKCIJA.....	48
USTNA INTERAKCIJA	49
PISNA INTERAKCIJA.....	52
SPLETNA INTERAKCIJA	55
INTERAKCIJSKE STRATEGIJE	57
POSREDOVANJE, RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST	59
POSREDOVANJE BESEDILA	60
POSREDOVANJE PRI SPORAZUMEVANJU.....	64
RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST	67
VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH	70
Opredelitev predmeta.....	70
PRILOGE	73

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Španščina je globalni jezik, ki se kot materni jezik govori v 21 državah in se uporablja za sporazumevanje v mednarodni skupnosti, saj pridobiva pomen v politični in ekonomski sferi, na kulturnem, športnem in informacijskem področju (je drugi najbolj uporabljeni jezik na svetovnem spletu). Učenje španščine omogoča obogatitev medsebojnega sodelovanja in sporazumevanja med Slovenijo in špansko govorečimi državami, globlje medsebojno razumevanje in spoštovanje drugačnosti, prinaša pa tudi prednost na trgu delovne sile in pri študiju. Znanje dodatnega jezika pozitivno vpliva na ožji svet posameznika, na njegove kognitivne sposobnosti in pridobivanje drugih znanj, povečuje samozavest in sposobnost razumevanja kompleksnejših problemov in globalne raznolikosti. Dijaku omogoča, da dostopa do informacij v španščini, se sporazumeva, potuje in se družbeno udejstvuje v mednarodnem prostoru. Z učenjem drugih jezikov nadgrajuje tudi znanje materinščine.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Osnova pouka španščine so učne dejavnosti in strategije sprejemanja, tvorjenja, interakcije in posredovanja, ki morajo spodbujati aktivno vlogo dijaka v vseh fazah učenja. Pouk španščine naj presega zgolj učenje jezika – doda naj svoj doprinos kot odgovor na hitro spreminjajočo se večjezično in medkulturno družbo in izoblikuje mlado, samostojno, odgovorno in kritično osebnost. Cilj učenja mora biti tudi razvijanje zmožnosti, da naučeno in osmišljeno znanje in razvite veščine uporabljamo v različnih situacijah na prožen in ustvarjalen način. Učni proces naj bo zastavljen tako, da bodo učeči preko usvajanja tujega jezika razvijali tudi različne zmožnosti. Povezovanje prečnih tem pri predmetih bo dijakom omogočilo pridobivanje celostnega znanja in zmožnost povezovanja konceptov. Današnja družba od posameznika zahteva zavedanje pomena večjezičnosti, medkulturnosti in vključenosti. S spoznavanjem dežel, kjer govorijo španščino, bodo odkrivali nove kulture in njihove navade, vzpostavljali odnos do kulture, premagovali stereotipe, razumeli drugačnost in jo spoštovali.

Raba materinščine/slovenščine je lahko v oporo ciljnemu jeziku. Učenje tujega jezika je tako hitrejše in lažje. Učitelj, ki se pri pouku izraža tudi v materinščini, se dijakom približa tudi čustveno, kognitivno, hkrati pa kaže na njegovo medkulturno komponento.

Obseg ur predmeta v skladu s predmetnikom

Španščina se v gimnazijah poučuje kot drugi ali tretji tuji jezik. Kot obvezen drugi tuji jezik se izvaja v obsegu 420 ur, po 105 ur v vsakem letniku. Kot tretji/četrti tuji jezik se španščina poučuje v izbirnem delu programa, v modulih od 70 do 210 ur, glede na izvedbeni program posamezne šole. V okviru izvajanja interdisciplinarnih tematskih sklopov (ITS), se španščina lahko poučuje tudi v manjšem obsegu ur. Za pripravo na maturo iz španščine šola lahko ponudi dodatne ure v 4. letniku.

Pričakovane ravni znanja glede na SEJO:

Obseg ur	420	315 - 280	210	140	70
Raven SEJO	B1/B2	A2/B1	A2	A1/A2	A1

Standardi znanja so oblikovani glede na status predmeta in/ali obseg ur na določeni stopnji v skladu z referenčnimi ravni SEJA (A1, A2, B1, B2 – izbirno).

Samostojni uporabnik	B2	Razume glavne ideje v kompleksnem besedilu tako o konkretnih kot abstraktnih temah, vključno z razpravami s svojega strokovnega področja. V medosebnih stikih se sporazumeva dovolj tekoče in spontano, da njegova komunikacija z uporabniki ciljnega jezika ni naporna ne zanj in ne za sogovorca. Tvoriti zna jasno, poglobljeno besedilo iz širokega razpona tem in razložiti stališče o nekem aktualnem vprašanju, tako da pojasni prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti.
	B1	Razume glavne točke razločnega standardnega jezikovnega vnosa, kadar gre za znane reči, s katerimi se redno srečuje na delu, v šoli, prostem času itn. Znajde se v večini situacij, ki se pogosto pojavljajo na potovanju po deželi, kjer se ta jezik govori. Tvoriti zna preprosta povezana besedila o temah, ki so mu znane ali ga zanimajo. Opisati zna izkušnje in dogodke, sanje, upanja in ambicije ter na kratko utemeljiti in pojasniti svoja mnenja in načrte.
Osnovni uporabnik	A2	Razume stavke in pogoste izraze, ki se nanašajo na najbolj temeljna področja (na primer najosnovnejši osebni in družinski podatki, nakupovanje, krajevna geografija, zaposlitev). Zna se sporazumevati v preprostih in rutinskih opravilih, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij o znanih in rutinskih zadevah. S preprostimi izrazi zna povedati nekaj o sebi in svojem neposrednem okolju ter stvareh, povezanih z zadovoljevanjem trenutnih potreb.
	A1	Razume in uporablja pogoste vsakodnevne izraze in zelo osnovne fraze, namenjene za zadovoljevanje konkretnih potreb. Predstaviti zna sebe in druge ter spraševati in odgovarjati na osebna vprašanja, na primer o tem, kje živi, o osebah, ki jih pozna, in o stvareh, ki jih ima. Obvlada preprosto interakcijo, če se sogovorec izraža počasi in razločno ter je pripravljen pomagati.

Učitelja pri pouku španščine vodijo sledeča priporočena vsebinska področja, ki hkrati pokrivajo pet področij skupnih ciljev: 1. Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost, 2. Trajnostni razvoj, 3. Zdravje in dobrobit, 4.

Digitalna kompetentnost in 5. Podjetnost.

Jaz, družina in prijatelji	Predstavitev sebe (ime, priimek, narodnost, starost, poklic, naslov, telefon, elektronska pošta in socialna omrežja, konjički, interesi), sorodstvene vezi, opis oseb (postava, obraz, značaj), poklici, jeziki, kulture, življenjepisi (avtobiografije, življenje znanih ali/in zgodovinskih osebnosti) vzorniki, odnosi, stališča, vrednote.
Šola, izobraževanje	Šola, predmeti, učilnica, razred, dijaki in učitelji, navodila, pripomočki, učenje učenja, učni stili, spretnosti in veščine, strategije učenja, spremembe šolskih sistemov skozi čas, izven šolske dejavnosti, izkustveno učenje, sodelovanje, vseživljenjsko učenje.
Kraj /dom/pokrajina	Ustanove, zgradbe, opis pokrajine, vasi/mesta, (hiša, soba pohištvo), orientacija po kraju, (moje) bivališče, prednosti in slabosti življenja na vasi/ v mestu, (moja) dežela, živali, rastline, prebivalci, dejavnosti, storitve, naravne in kulturno zgodovinske znamenitosti.
Dnevna rutina in prosti čas	Dnevi, ure, datumi, deli dneva, dnevna rutina, hobiji, druženje (zmenki), osnovne informacije: zakaj, kdaj, kje (kino, koncerti, gledališče, šport...).
Šport	Vrste športov, športniki, športna tekmovanja, profesionalni in rekreativni šport, odnos do športa.
Hrana in pijača	Živila in prehranski izdelki, naročanje, imena in opis jedi, jedilni list, cena, recepti, tipične jedi, obroki in prehranjevalne navade (v različnih kulturnih okoljih), mediteranska dieta, motnje hranjenja.
Nakupovanje in potrošništvo	Oblačila, barve, materiali, slog, vrste trgovin, nakupovanje živil in oblačil, odnos do hitre mode, odgovorno in trajnejše nakupovanje, pravične trgovine.
Turizem, počitnice in potovanja	Vrste turizma, potovanj, prevozov, vozni red, nastanitve, počitniški kraji, dejavnosti na počitnicah, letni časi, meseci, organiziranje potovanja, nove (odgovornejše) vrste turizma: eko turizem
Komunikacija	Komunikacija po telefonu in socialnih omrežjih, osnovna pisna korespondenca, elektronska pošta, reklame, oglaševanje, filtriranje podatkov, informacij in digitalnih vsebin, verodostojnost informacij.
Svet dela	CV, poklici, intervju za službo, delovne izkušnje, spremembe na trgu dela.
Osebnost	Čustva, razpoloženja, značaji.
Zdravje in dobrobit	Deli telesa, bolezni, obisk pri zdravniku, nasveti, zdravila, odvisnosti, stres, nasveti za zdravo življenje, dobro počutje, duševna in telesna dobrobit.
Podnebje in vreme	Vreme, vremenski pojavi, vremenska napoved, vrste podnebja.
Okolje in trajnostni razvoj	Naravni pojavi, okoljski problemi, vzgoja za okoljsko odgovornost in ravnanje.
Migracije, raznolikost in sobivanje	Zgodovinski pogled migracij, (mednarodne) organizacije, nevladne organizacije, dejavnosti za migrante, možne težave in reševanje problemov, različne navade in tradicije, premagovanje stereotipov, razumevanje raznokulturnosti in raznojezičnosti, spoštovanje raznolikosti, sobivanje.

Kultura in umetnost	Umetniška področja in zvrsti, doživljanje kulture in umetnosti, odnos do umetnosti in umetniških del.
Jezik(i)	Zgodovina in razvoj španskega jezika, pojavnost in pomen v sodobnem svetu, pomen znanja jezikov za razumevanje medkulturnosti, razlikovanje strokovne od splošne terminologije, podobnosti in razlike med jeziki, pomen branja za razvijanje lastne sporazumevalne zmožnosti in kritičnega mišljenja.
Znanost, tehnologija in digitalne kompetence	Izumi, odkritja iz preteklosti, aktualne tehnologije in umetna inteligenca, trajnostni razvoj, vloga znanosti v družbi, inovativnost.
Vloga žensk	Spremembe v načinu življenja: družina, trg delovne sile, položaj žensk v današnjem svetu (človekove pravice), ženske v znanosti, športu ...
Solidarnost	Solidarnostna dejanja in situacije ter osebe, potrebne pomoči (zlorabe, invalidnosti ...), prostovoljstvo, socialna dobrobit, empatija.
Slovenija kot država, Slovenija v svetu in Evropska unija	Elementi države, državna ureditev, uradni jeziki, narodnosti, geografski in družbeni položaj, vloga Slovenije v svetu, članstvo v mednarodnih organizacijah, sestava Evropske unije, prednosti in slabosti.
Kultura in civilizacija špansko govorečih držav - po izboru učitelja	Nekaj tem: države, jeziki (materni/tuji), narodnosti, priimki, praznovanja, romanje, filmi, slikarstvo, glasba, mesta, gastronomija, stripi, znane osebnosti, zgodovina Latinske Amerike, srečanje dveh svetov, blagovne znamke, stereotipi, navade in običaji, predkolumbovske civilizacije, tipični in/ali avtohtoni športi... pesmi (literarne, poljudne, zabavne), krajša literarna dela...

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Učitelj pri pouku uporablja različne metode, oblike dela in učna sredstva za razvijanje sporazumevalnih zmožnosti v vsakdanjih situacijah. Digitalna orodja se pri pouku uporabljajo smiselno in kritično ter pod učiteljevim vodstvom, naj pa ne postanejo edini način poučevanja. Učitelj izkoristi dijakovo predznanje španščine in drugih jezikov, jezike med seboj primerja in spodbuja večjezičnost. Učitelj pri načrtovanju pouka išče medpredmetne povezave za razvijanje jezikovnih zmožnosti in uresničevanje skupnih ciljev. Neločljiv del poučevanja španščine je spoznavanje špansko govorečih držav, njihovih značilnosti in kulture. Preko teh vsebin dijaki razvijajo medkulturno kompetenco in sprejemajo drugačnost, kar je osnova dobrega govorca tujega jezika. Pri poučevanju španščine se lahko uporablja katerakoli standardna različica španščine. Pomembno je, da dijaki spoznajo razlike in ustrezno uporabljajo izbrano različico. Učitelj in dijak pri pouku v čim večji meri uporabljata španščino kot jezik sporazumevanja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelke *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih preišči, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja) kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnani na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sprti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA PODROČJE TUJI JEZIK

I. Sodobni vidiki učenja in poučevanja tujega jezika

Sodoben pouk tujega jezika omogoča kakovostno, trajno in uporabno znanje. Osnovan je na integrativnem kurikulumu, ki se udejanja prek timskega in medpredmetnega pouka, projektnih, problemskih, raziskovalnih idr. oblik poučevanja. Interdisciplinarno delovanje vseh udeleženi na način povezovanja konceptov med predmeti in znotraj predmetov omogoča razvoj povezanega in celovitega znanja. Sodelovalne oblike pouka pomembno prispevajo h kvaliteti medsebojnih odnosov, večji vključenosti in motiviranosti sodelujočih, boljšemu akademskemu znanju, razvoju mišljenja na višjih taksonomskih ravneh, zlasti veščin kritičnega mišljenja. Tak pouk je osredinjen na dijaka in učni proces ter upošteva učenčevo osebnost, predznanje, zanimanja, učni stil in vrednote ter tako pomembno razvija veščine vseživljenjskega učenja.

Za učinkovito učenje tujega jezika je nujno razumevanje in upoštevanje koncepta raznojezičnosti, ki v ospredje postavlja posameznika in jezike, ki jih ima ta na voljo, saj, kot je poudarjeno v Skupnem evropskem jezikovnem okvirju (Svet Evrope, 2011, str. 8), raznojezičnost »ni le vsota čim bolj popolne jezikovne zmožnosti v posameznih tujih jezikih, ampak je celovit posameznikov jezikovni repertoar, sestavljen tudi iz najmanjših jezikovnih drobcev posameznih jezikov«. V tem smislu je domet pojma raznojezičnosti veliko širši, saj predpostavlja sporazumevalno zmožnost, ki zajema celotno znanje in izkušnje z jeziki, pri čemer se ti medsebojno prepletajo in drug na drugega vplivajo. Zato je raznojezičnost predvsem predpogoj za uspešno sporazumevanje z ljudmi iz drugih kulturnih in jezikovnih okolij.

II. Raznolikost pristopov

Pouk tujega jezika izhaja iz načel komunikacijskega pristopa, ki dijaka opremlja s sporazumevalnimi zmožnostmi za smiselno rabo jezika v raznolikih avtentičnih situacijah in podpira učenje učenja. Najpomembnejše značilnosti komunikacijskega pristopa so:

- » razvoj vseh sporazumevalnih zmožnosti, ne zgolj slovnice in poznavanja besedišča,
- » osredotočenost na vsebino in ne samo na jezikovno obliko,
- » poudarek na tekočnosti, napake so sestavni del učnega procesa,
- » spodbujanje celostnega učenja jezika s poudarkom na raziskovanju in aktivnem sodelovanju v avtentičnih in za dijaka smiselnih situacijah,
- » na dijaka in učenje osredinjen pouk, ki izhaja iz dijakovega znanja ter sledi njegovim potrebam in interesom,
- » vloga učitelja kot spodbujevalca in usmerjevalca učnega procesa.

Pri pouku tujih jezikov je smiselno uporabiti kombinacijo različnih pristopov in metod, vendar je pri tem nujno upoštevati starostno stopnjo dijakov in njihovih potreb, cilje pouka ter druge dejavnike. Poučevanje tujega jezika naj bo predvsem osmišljeno in kontekstualizirano, posnema naj avtentično rabo jezika in ima jasen komunikacijski namen. Med različnimi pristopi velja izpostaviti CLIL (ang. Content and Language Integrated Learning), ki predpostavlja vsebinsko in jezikovno integriran pouk, pri katerem poučevanje tujega jezika povezujemo z vsebino drugih predmetov. Zaradi vse večje razdrobljenosti vsebin je povezovanje predmetov način, kako dijake najbolj učinkovito pripraviti na večplastnost življenja, ki od njih pričakuje sposobnost povezovanja idej in učinkovitega reševanja problemov. Tak način poučevanja sloni na analitičnem, sintetičnem in kritičnem mišljenju. Omogoča bolj avtentičen učni proces, terja intenzivnejše in globlje povezave med disciplinami oz. šolskimi predmeti ter tako vzgaja razgledanega posameznika, sposobnega razumevanja različnih pogledov. Na ta način dijake spodbujamo k samostojnosti, prevzemanju odgovornosti za učenje in razvijanju samoregulacije, ki jih opremi s spretnostmi za načrtovanje, spremljanje in nadzor nad lastnim učenjem. Z vnašanjem elementov medkulturnosti in večjezičnosti pa razvijamo razumevanje in medsebojno spoštovanje različnih kultur, običajev in vrednot ter dijake spodbujamo k razmišljanju o lastni kulturi in kulturnih razlikah.

Pri vsem tem je ključno ustrezno načrtovanje pouka, ki poleg izvedbe vključuje tudi sprotno spremljanje dosežkov in napredka kot tudi preverjanje in ocenjevanje znanja. Učitelj načrtuje tudi rabo ustreznih podpornih strategij, diferenciranih dejavnosti in gradiv, ki podpirajo doseganje jasno načrtovanih jezikovnih in drugih ciljev. Pri tem je poudarek na ravnovesju med tekočnostjo, jezikovno pravilnostjo in ustreznostjo. Učitelj kot razmišljujoči praktik svoje delo ves čas evalvira in posledično po potrebi ustrezno spreminja, posodablja in izboljšuje.

Pri na dijaka in učenje osredinjenem pouku učitelj dijakom predstavi čim več različnih učnih strategij, s katerimi se bodo dijaki bolj samostojno in učinkovito učili tuji jezik pri pouku, jih uporabljali pri materinščini in drugih šolskih predmetih kot tudi v izvenšolskih okoljih. Poznavanje in izbira učnih strategij dijakom pomaga razumeti učne cilje in načine njihovega doseganja, optimizira organizacijo in čas učenja.

Vključevanje učnih strategij naj bo načrtno integrirano v pouk. Učitelj naj dijakom razloži njihovo vlogo, vendar mora razlaga strategij izhajati iz konkretnih nalog oz. iz konteksta. Strategije naj bodo raznolike in naj spodbujajo različne miselne procese. Če učitelj spodbuja in vključuje npr. jezikovne strategije, ki vključujejo raznolike in zahtevnejše miselne procese, kot so parafraziranje, primerjanje, povzemanje, kleščanje, iskanje ključnih informacij, navajanje primerov, sodelovanje v interakciji ipd. in se ne osredotoča le na mehanske spominske strategije, se bo to odražalo na načinu učenja dijakov.

Poleg neposrednih strategij (spominske, kognitivne, komunikacijske ali kompenzacijske) mora učitelj vključevati tudi posredne strategije (metakognitivne, čustvene, družabne), s katerimi se načrtuje in vrednoti učenje, uravnava čustva, motivacijo in odnos do učenja ter išče stike za večjo izpostavljenost in interakcijo v tujem jeziku. Ključni cilj razvijanja učnih strategij je avtonomnost dijakov.

III. Dejavniki, ki vplivajo na učenje in dosežke pri tujem jeziku

Med najpomembnejše dejavnike, ki vplivajo na učenje in dosežke pri tujem jeziku, uvrščamo motivacijo za učenje tujega jezika, ki pa je tesno povezana s stališči do tujega jezika. Ta so razmeroma trajna in pozitivno ali negativno vplivajo na dijakovo dožemanje jezika in učenja ter se v času šolanja lahko spreminjajo. Zato je

smiselno, da učitelji poznajo dejavnike in razloge, ki vplivajo na oblikovanje dijakovih stališč, kot je npr. vloga družine, vrstnikov, okolja, učiteljev, vrednot, medijev. Poznajo pa tudi načine za spodbujanje pozitivnih stališč oz. preseganje negativnih v povezavi z doseganjem ciljev pouka.

Motivacija vključuje razloge za učenje tujega jezika in obsega vse, kar daje pobude za učenje, usmerja učenje in določa njegovo intenzivnost, trajanje in kakovost. Dijake lahko poganja integrativna motivacija (tj. globoko osebno zanimanje za predmet učenja, poistovetenje s kulturo, iz katere jezik prihaja) ali instrumentalna motivacija, ki se nanaša na praktične razloge za učenje jezika, kot so pohvala, dobra ocena, uporabnost jezika izven šole in za nadaljnje izobraževanje in poklic. Če učitelj prepozna, kaj posameznega dijaka motivira, lahko uporabi učinkovite strategije za spodbujanje motivacije za učenje tujega jezika (jasni učni cilji, dinamična struktura učne ure, raznolike dejavnosti, kontekstualiziran pouk, različni učni pristopi in dejavnosti, sodelovalno učenje, dijak kot aktivni udeleženec v učnem procesu in soustvarjalec pouka, zavedanje lastnega učenja, formativno spremljanje ipd.).

Na dijakovo motivacijo in stališča vplivajo:

- dijakova predstava o sebi kot kompetentnem uporabniku jezika,
- dijakove izkušnje z učenjem jezika,
- učni pristopi in metode,
- družbeno okolje, v katerem se jeziki poučujejo, in družbena vloga (status) določenega jezika v tem okolju,
- starost in spol dijaka, raven obvladovanja jezika, jezikovna učljivost, osebnostne lastnosti, čas začetka učenja tujega jezika idr.

Dijaki bodo bolj motivirani, če bo pouk tujega jezika osmišljen, jim bo v miselni izziv in bo od njih zahteval razmišljanje tudi na višjih taksonomskih ravneh. Tako učitelj kot dijak prispevata k pozitivnemu učnemu okolju in prav v tem obojestranskem prizadevanju nastaja motivacija.

IV. Diferenciacija in individualizacija

Dijaki vstopajo v jezikovno učilnico z različnim jezikovnim in kulturnim ozadjem, različnimi zmožnostmi, različnimi pristopi k učenju ter različnimi stališči in motivacijo za učenje tujega jezika. Nujno je torej poskrbeti za kakovostni proces izobraževanja učencev in dijakov z raznolikimi zmožnostmi in potrebami, ob hkratnem zagotavljanju skrbi za vzpostavljanje ustrezne socialne klime. Če želimo, da dijaki kar najbolj napredujejo, je treba ustrezno prilagajati učni proces.

Pojem učne diferenciacije se pogosto povezuje z učno individualizacijo. Pri učni diferenciaciji gre predvsem za organizacijo pouka, s katero učitelj prilagaja poučevanje potrebam in zmožnostim posameznih dijakov, medtem ko je učna individualizacija v prvi vrsti didaktično načelo, ki predpostavlja upoštevanje značilnosti in zmožnosti dijakov, da je lahko vsakemu omogočen optimalni razvoj na vseh področjih. V procesu individualizacije je smiselno najprej prepoznati raznolike značilnosti dijakov, nato pa jim omogočiti, da sledijo osebnim zanimanjem in svojim močnim področjem.

Z izvajanjem načel diferenciranega poučevanja se učitelji lahko sistematično in dosledno odzivajo na razlike med dijaki, a pri tem zasledujejo uresničevanje vsebin učnega načrta. Pri diferenciaciji gre za na dijaka osredotočeno poučevanje, saj temelji na predpostavki, da vsi dijaki ne doživljajo učenja na enak način. Poznati mora njihove prednosti in slabosti, učne strategije, učne stile, motivacijo za učenje jezika ipd.

Pouk diferenciramo in/ali individualiziramo na različne načine:

- s prilagajanjem vsebine: npr. branje besedil na različnih ravneh zahtevnosti ali z dodatno podporo v obliki vizualnih pripomočkov;
- s prilagajanjem procesa: npr. samostojno delo, delo v parih, skupinsko delo;
- s prilagajanjem izdelkov: npr. predstavitev znanja lahko poteka v ustni ali pisni obliki;
- s prilagajanjem učnega okolja, za katerega je značilna pozitivna razredna klima, ki temelji na učinkoviti razredni komunikaciji v tujem jeziku in v katerem je vseskozi na voljo podpora v obliki dostopa do virov in drugih gradiv.

Učitelj pri načrtovanju upošteva vse dele učnega procesa in temu ustrezno prilagaja metode in oblike dela, ki bodo predvidevale aktivno vključevanje dijakov. Bolj ko učitelji poznajo značilnosti dijakov in razlik med njimi, boljše lahko prilagodijo pouk njihovim potrebam in zmožnostim.

V. Varno in spodbudno učno okolje

Učitelj in šola si prizadevata, da s kulturo nenasilja in sodelovanja ustvarjata spodbudno in varno učno okolje, ki dopušča sprejemanje izzivov, izražanje osebnega mnenja in iskanje alternativnih rešitev, kar pomembno pripomore k vzgoji dijakov kot kritičnega misleca. Če želimo, da dijaki vstopajo v komunikacijo ter se neobremenjeno in sproščeno izražajo v tujem jeziku, je nujno zagotoviti okolje, ki napake pojmuje kot sestavni del učenja jezika. Tesnoba in strah pri učenju in rabi tujega jezika namreč delujeta zaviralno, saj negativno vplivata na spomin, kognitivne in komunikacijske zmožnosti. Po drugi strani spodbudno učno okolje pozitivno vpliva na samozavest za rabo tujega jezika, željo po vključevanju v dejavnosti pri pouku tujega jezika, odnos med dijakom in učiteljem, ki temelji na zaupanju, ter pozitivna stališča do jezikov in kultur. Prav zato je ključnega pomena učitelj, ki izkazuje navdušenje nad jezikom in spodbuja dijake k rabi tujega jezika ter skrbi za spoštljivo povratno informacijo. Pomemben cilj pouka tujega jezika je zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja, ki upošteva različne materinščine in kulturna ozadja dijakov.

VII. Sporazumevalne vsebine

loga sporazumevalnih vsebin pri učenju tujega jezika je ključna, saj omogoča učenje v kontekstu in uporabo jezika kot orodja za doseganje sporazumevalnega namena. Dijaki lahko tako tuji jezik uporabljajo na avtentičen in smiselni način, kar jim omogoča, da spoznavajo svet okoli sebe in ob tem razvijajo jezikovne spretnosti, stališča in vrednote.

V pouk tujega jezika je smiselno vključevati čim bolj avtentična gradiva (npr. novice, članki, intervjuji, leposlovna dela) in multimodalne vire (npr. avdio-video posnetke). Da bi dijaki lahko razumeli ta gradiva, je pomembno, da učitelj uporablja podporne strategije. Te so lahko verbalne (npr. vodena vprašanja ali parafraziranje), postopkovne (npr. določeno sosledje dejavnosti) ali vključujejo uporabo različnih pripomočkov (npr. miselni vzorci, slovarji, spletni viri).

Vsebine so lahko splošne ali predmetno specifične oziroma strokovne. Pomembno je, da odražajo aktualne in za učenca relevantne izzive in situacije. Vključujejo skupne cilje ter oblikujejo stališča in vrednote, ki so pomembni za razvoj posameznika.

Med splošne sporazumevalne vsebine štejemo npr.:

- osebna identiteta,
- bivanje in vsakodnevno življenje,
- potovanja in prosti čas,
- medosebni odnosi in počutje,
- skrb za zdravje in telesno nego,

- nakupovanje, potrošništvo in trajnostni razvoj,
- hrana in pijača,
- izobraževanje in delo,
- javni prostori in storitvene dejavnosti,
- narava, okolje in okoljske spremembe,
- znanost, digitalizacija, tehnologija in množični mediji,
- države, kulture in jeziki (medkulturnost, slovenščina in Slovenija v odnosu do ciljnega jezika in dežele).

Splošne sporazumevalne vsebine dijaki spoznavajo in nadgrajujejo po načelu spiralnosti. Poleg teh so pomembne tudi vsebine drugih predmetnih in strokovnih področij ter vsebine, ki se navezujejo na skupne cilje (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; podjetnost, digitalna kompetentnost, zdravje in dobrobit ter trajnosti razvoj). Takšen način poučevanja vodi do celostne obravnave vsebin, saj spodbuja tudi miselne procese višjih taksonomskih ravni, razvijanje pozitivnih stališč in sposobnost kritičnega mišljenja. Obravnava vsebine, kot je npr. varovanje okolja, spodbuja dijake k razmišljanju o etičnih načelih (pravičnosti, enakopravnosti in sočutja) in izražanju stališč v tujem jeziku, kar vodi v poglobljeno razumevanje jezika in celosten razvoj jezikovnih zmožnosti.

VIII. Vključevanje skupnih ključnih ciljev

V želji, da bo učeči se kos aktualnim in prihodnjim izzivom, je *Komisija za pripravo skupnih ciljev in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanj* določila 5 področij skupnih ciljev, ki jih razvijamo in uresničujemo pri vseh ali vsaj večini predmetov po celotni vertikali izobraževanja.

1. Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost

Kompetenca jezik, državljanstvo, kultura in umetnost zajema jezikovno zmožnost, aktivno državljanstvo, razumevanje kulturne raznolikosti in umetniško izražanje. Poudarek je na razvijanju sporazumevalnih veščin, kritičnega mišljenja, medkulturnega dialoga in ustvarjalnega izražanja. Dijaki se učijo sodelovanja, argumentiranja, spoštovanja različnih pogledov ter raziskovanja jezikov in kultur. Aktivno sodelujejo v družbenih razpravah ter ustvarjajo umetniške izraze, pri čemer razvijajo jezikovno in medkulturno pismenost, družbeno odgovornost in kritično mišljenje.

2. Trajnostni razvoj

Trajnostna kompetenca temelji na ozaveščanju ter iskanju rešitev za okoljske, družbene in ekonomske izzive, pri čemer je poudarek na sistemskem razmišljanju, odgovornem ravnanju in dolgoročnem načrtovanju. Dijaki razvijajo kritično vrednotenje informacij, etično odločanje in upravljanje virov. Učitelj naj spodbuja dijake k učenju iz izkušenj, refleksiji svojih dejanj ter vrednotenju vpliva sprejetih odločitev na okolje in družbo. S takšnim pristopom bodo učenci razvijali zavest o trajnostnem razvoju, inovativnost, proaktivnost ter sposobnost prenosa trajnostnih rešitev v vsakdanje življenje.

3. Zdravje in dobrobit

Kompetenca zdravje in dobrobit temelji na spodbujanju zdravega življenjskega sloga ter skrbi za telesno in duševno zdravje. Poudarek je na prepoznavanju dejavnikov zdravja, iskanju rešitev za kakovost življenja in izvajanju aktivnosti za krepitev zdravja. Dijaki razvijajo čustveno inteligenco in pozitivne medosebne odnose, sprejemanje odgovornih odločitev, reflektirajo svoje izbire ter vrednotijo vpliv življenjskega sloga, kar prispeva k odgovornosti, samoregulaciji in odpornosti proti stresu.

4. Digitalne kompetence

Digitalna kompetenca vključuje uporabo digitalnih orodij za reševanje problemov, kritično vrednotenje informacij in ustvarjalno izražanje v digitalnem okolju. Poudarek je na varni, odgovorni in učinkoviti rabi tehnologij. Dijaki razvijajo digitalno komunikacijo, etično ravnanje na spletu ter se učijo zaščite osebnih podatkov in odgovorne uporabe digitalnih virov. Reflektirajo vpliv tehnologij na življenje ter s tem razvijajo digitalno pismenost in kritično mišljenje.

5. Podjetnost

Razvoj podjetnostne kompetence temelji na reševanju realnih problemov, sodelovanju in ustvarjalnem razmišljanju. Pri delu v skupinah si dijaki razdelijo vloge, razvijajo sodelovanje, komunikacijo in mreženje. Pomembno je načrtovanje in upravljanje virov (materialnih, finančnih, človeških), učenje iz izkušenj, refleksija odločitev in vrednotenje rezultatov, kar spodbuja ustvarjalnost, odgovornost in prenos idej v prakso.

Pet področij skupnih ciljev je razdeljenih na podpodročja in zmožnosti, za katere so določeni skupni ključni cilji.

Pri poučevanju tujega jezika posamezno področje skupnih ciljev ne more biti vezano zgolj na eno temo, saj se dejavnosti tem (sprejemanje, tvorjenje, interakcija, posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost) med seboj prepletajo. Učitelj naj pri urnih pripravah izhaja iz obravnavanih vsebin, ki so omenjene v *Temeljnih vodilih za učitelja*, in vključuje tista področja skupnih ciljev in skupne ključne cilje, ki se mu glede na vsebinsko področje zdijo najprimernejši in smiselni. Njihovo vključevanje ne sme predstavljati dodatnih obremenitev, temveč jih je potrebno smotno vplesti v predmetne cilje in/ali didaktične strategije.

Za boljšo predstavljivost navajamo nekaj možnih primerov vključevanja skupnih ciljev in skupnih ključnih ciljev v teme z opisniki in izvorniku. Več predlogov je zapisanih pri predmetnih ciljih posamezne jezikovne dejavnosti. Konkretizacija je predstavljena v primerih dobre prakse.

tema: **SPREJEMANJE**

DEJAVNOSTI SPREJEMANJA	SKUPNI CILJI/ PODROČJE	SKUPNI CILJI/ PODPODROČJE	KOMPETENCE	SKUPNI KLJUČNI CILJI – OPISNIKI	dodatna pojasnitev
razumevanje ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva	1. JEZIK, DRŽAVLIANSTVO, KULTURA IN UMETNOST	1.1 Jezik	1.1.2 Strokovni jezik	[c-g-badge](1.1.2.1) Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati spoznavanje njegove strokovne terminologije, torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav.	Dijaku besedišče, pridobljeno na drugih predmetnih področjih, omogoča lažje razumevanje vsebine ustnega izražanja ali AV gradiv.
bralno razumevanje	1. JEZIK, DRŽAVLIANSTVO, KULTURA IN UMETNOST	1.1 Jezik	1.1.4 Razumevanje, pomen branja	[c-g-badge](1.1.4.1) Redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.	Učitelj spodbuja interes za redno branje v ne-digitalni obliki in pozitiven odnos do poglobljenega branja različnih vrst besedil. Ob tem dijake navaja na kritičen izbor virov, s katerimi spodbuja kritično mišljenje.

tema: **TVORJENJE**

DEJAVNOSTI TVORJENJA	SKUPNI CILJI/ PODROČJE	SKUPNI CILJI/ PODPODROČJE	KOMPETENCE	SKUPNI KLJUČNI CILJI	dodatna pojasnitev
ustno izražanje	4. DIGITALNE KOMPETENCE	4.1 Informacijska in podatkovna pismenost	4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	[c-g-badge](4.1.2.1) (raven 5) Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.	Pri pripravi na ustno tvorjenje besedil si lahko pomaga z gradivi, ki jih pridobi v digitalnem okolju, jih analizira, primerja ter vrednoti njihovo verodostojnost in zanesljivost.

pisno izražanje	3. ZDRAVJE IN DOBROBIT	3.1 Duševna dobrobit	3.1.1 Samouravnavanje	[c-g-badge](3.1.1.1) Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) in lastno vedenje.	Učitelj uporabi učne vsebine in situacije v ožjem in širšem družbenem kontekstu za ozaveščanje lastnega doživljanja.
-----------------	---------------------------	-------------------------	--------------------------	---	--

tema: **INTERAKCIJA**

DEJAVNOSTI INTERAKCIJE	SKUPNI CILJI/ PODROČJE	SKUPNI CILJI/ PODPODRROČJE	KOMPETENCE	SKUPNI KLJUČNI CILJI	dodatna pojasnitev
ustna interakcija	5. PODJETNOST	5.3 K dejanjem	5.3.5 Izkustveno učenje	[c-g-badge](5.3.5.3) Prepoznava priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah.	Dijak se sporazumeva v vsakdanjih situacijah izven šolskega prostora, npr. na strokovnih ekskurzijah ali mednarodnih projektih in išče konkretne priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja.
pisna interakcija	5. PODJETNOST	5.2 Viri	5.2.5 Finančna pismenost	[c-g-badge](5.2.5.1) V različnih življenjskih situacijah prepoznavna in rešuje finančne izzive.	Dijak pri načrtovanju strokovne ekskurzije ali izmenjave pripravi finančno konstrukcijo aktivnosti, nakupuje vozovnice ali vstopnice, nakazuje finančna sredstva, rezervira sobo ...
spletna interakcija	4. DIGITALNE KOMPETENCE	4.2 Komunikacija in sodelovanje	4.2.5 Spletni bonton	[c-g-badge](4.2.5.1) Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem in pravilom, ki veljajo v določeni skupini.	Dijak uporablja spletna orodja, ki mu omogočajo interakcijo in soustvarjanje skupnih vsebin z drugimi dijaki in učitelji. Pri tem prilagaja svoje vedenje pričakovanjem in pravilom, ki veljajo v skupini. Tako prepozna in se ogne morebitnim nesporazumom.

tema: **POSREDOVANJE, RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST**

DEJAVNOSTI POSREDOVANJA, RAZNOJEZIČNOSTI IN MEDKULTURNOSTI	SKUPNI CILJI/ PODROČJE	SKUPNI CILJI/ PODPODRROČJE	KOMPETENCE	SKUPNI KLJUČNI CILJI	dodatna pojasnitev
posredovanje besedila	1. JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST	1.1 Jezik	1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	[c-g-badge](1.1.3.1) Pri vseh predmetih se zaveda podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani ...	Učitelj opozarja na pomen univerzalnih znanj o jeziku pri vseh predmetih, saj so digitalna orodja vezana na različne jezike in njihove značilnosti.
posredovanje pri sporazumevanju	2. TRAJNOSTNI RAZVOJ	2.2 Sprejemanje kompleksnosti v trajnosti	2.2.2 Kritično mišljenje	[c-g-badge](2.2.2.1) Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in	Kritično mišljenje dijakom omogoča širjenje svojih obzorij in možnost, da ovrednotijo dejanskost in podvomijo v svoje

				družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogojene z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.	ali družbene vrednote in stališča ter jih poskusijo spremeniti ali se jim prilagoditi.
raznojezičnost in medkulturnost	1. JEZIK	1.2 Državljanstvo	1.2.2 Etična refleksija	[c-g-badge](1.2.2.2) Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnosti, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.	Učitelj se pri pouku ne izogiba tovrstnim vprašanjem, kadar obravnavane snovi privedejo do njih. Dijake opozarja, da gre za odprta vprašanja, ki nimajo vnaprej podanega enoznačnega odgovora. Zato taka vprašanja zahtevajo premislek dijakov.

SC (1.1.2.1) SC (1.1.4.1) SC (1.1.3.1) SC (1.2.2.2) SC (2.2.2.1) SC (3.1.1.1) SC (4.1.2.1) SC (4.2.5.1) SC (5.2.5.1) SC (5.3.5.3)

Viri (za specialna DP za tuje jezike):

Blatnik, K., Bratož, N., & Bratož, S. (2022). Pomen stališč učencev do angleščine za pouk v heterogenih razredih. *Revija za elementarno izobraževanje*, 15(3), 317–337. <http://www.dlib.si/URN:NBN:SI:DOC-HLNST31H>

Costley, K. C. (2015). Research supporting integrated curriculum: Evidence for using this method of instruction in public school classrooms.

Cross, R. (2012). Creative in finding creativity in the curriculum: The CLIL second language classroom. *The Australian Educational Researcher*, 39(4), 431–445.

Drake, S. M., in Reid, J. L. (2018). Integrated curriculum for the twenty-first century. In *International handbook of holistic education* (str. 118–128). Routledge.

Gardner, R. C. (2007). Motivation and second language acquisition. *Porta linguarum*, 9–20.

Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching*. Pearson Longman.

Jensen, E. (2005). *Teaching with brain in mind*. Alexandria: ASCD.

Kako do spodbudnega in varnega učnega okolja? Odgovori na vprašanja in dileme iz prakse (bistveni poudarki iz priročnika Vključujoča šola), Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/36f8wqp>

Kokotsaki, D., Menzies, V., & Wiggins, A. (2016). Project-based learning: A review of the literature. *Improving schools*, 19(3), 267–277.

Marentič Požarnik, B. (2000). *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: DZS.

Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. New York, NY: Newbury House.

Pavlič Škerjanc, K. (2010). Smisel in sistem kurikularnih povezav. V T. Rupnik Vec (ur.), *Medpredmetne in kurikularne povezave, Priročnik za učitelje* (str. 8–27). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

- Richards, J. C., in Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge University Press.
- Rubin, J. (1987). Learner strategies: Theoretical assumptions, research, history, and typology. V A. Wenden & J. Rubin (ur.), *Learner strategies in language learning* (str. 15–30). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Rutar Ilc, Z. (2019). Preventivna vloga pozitivnih psihosocialnih odnosov v šoli. *Šolsko polje*, 30(3/4), 143–167. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/gchx21a>
- Rutar Ilc, Z. (ur.) (2012) *Ugotavljanje kompleksnih dosežkov: preverjanje in ocenjevanje v medpredmetnih in kurikularnih povezavah, Priročnik za učitelje* (1. izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/r1uqo46>
- Rutar Ilc, Z. (2005). Učnocijni in procesni pristop – izhodišče za didaktično prenovu gimnazij. V T. Rupnik Vec (ur.), *Spodbujanje aktivne vloge učenca v razredu* (str. 8–27). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Svet Evrope. (2011). *Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje, ocenjevanje*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Strmčnik, F. (1993). *Učna diferenciacija in individualizacija v naši osnovni šoli*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
- Tomlinson, C. A. (2017). *How to differentiate instruction in academically diverse classrooms* (3. izd.). Alexandria: ASCD.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

SPREJEMANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Dijak pri dejavnostih sprejemanja ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva kot poslušalec sprejema in procesira govorno besedilo (v živo ali posneto) ter kot gledalec/poslušalec avdiovizualno gradivo, ki ga tvori ena ali več oseb. Zato vključuje vidno-kretenjske in slušno-glasovne načine.

Pri bralnem razumevanju kot bralec sprejema in procesira tako pisna kot znakovna besedila različnih vrst in pri tem prepozna vrste in namen besedil, razbere bistvo ali išče specifične informacije.

Pri sprejemanju dijak uporablja sprejemniške strategije sklepanja, s katerimi si pomaga pri razumevanju ter med procesom razumevanja razvija jezikovne, sociolingvistične in pragmatične zmožnosti.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Dejavnosti sprejemanja se izvajajo prepleteno skupaj s tvorjenjem, interakcijo ter posredovanjem in raznojezičnostjo. Pri modulu 420 ur je priporočena enakomerna porazdelitev ur med sporazumevalnimi dejavnostmi (temami), pri manjšem številu ur pa manj časa dodelimo posredovanju in raznojezičnosti.

Standard B2 je naveden pri ciljih razumevanje audio medijev in posnetkov, branje navodil, za orientacijo, za iskanje podatkov in utemeljitev ter branje kot razvedrilo zaradi maturitetnega standarda na višjem nivoju (B1+/B2). Doseganje tega standarda je izbirno, zato minimalni standardi niso navedeni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Izbrana besedila oz. posnetki in naloge naj predstavljajo različne besedilne vrste in vsebine oz. tematike ter ustrezajo nivoju znanja dijaka in njegovim interesnim področjem. Čim bolj in čim večkrat naj bodo avtentična, naloge oz. vprašanja pa prilagojena nivoju znanja dijaka. Vaje za sprejemanje (bralno, slušno in razumevanje AV gradiv) so namenjene predvsem razvijanju sposobnosti dijaka, da razume avtentična besedila in naravni govor v neposrednem stiku z govorcem.

RAZUMEVANJE USTNEGA IZRAŽANJA IN AVDIOVIZUALNEGA GRADIVA

CILJI

Dijak:

○: razume pogovor med drugimi v vlogi poslušalca, ko je udeležen v skupinski interakciji in se drugi udeleženci med seboj pogovarjajo vendar ne neposredno z njim, ali kadar »prisluškuje« pogovoru drugih v bližini. Pri tem prepozna in povezuje besede, kretnje, fraze ipd. s pomočjo znanja, ki ga je pridobil pri učenju jezika in primerjanju z drugimi jeziki, ki se jih uči. Hkrati razume dovolj, da prepozna vsebino in spremembo vsebine, prepozna časovno zaporedje dogodkov ali prepozna, če se govorci strinjajo ali ne in izlušči argumente za in proti; **(Razumevanje pogovora med drugimi)**

SC (1.1.3.2)

○: razume govorca, ki nagovarja občinstvo v živo in razvija spretnosti aktivnega poslušanja in asertivne komunikacije. Pri tem spremlja govor ob podpori vizualnih pripomočkov, se prilagaja hitrosti govora in ponavljanju/poenostavljanju govora, prepozna situacije in obravnavane vsebine ter sledi argumentaciji in prepozna glavne točke ter podrobnosti; **(Razumevanje v vlogi občinstva)**

SC (3.3.2.1)

○: razume prenose preko avdio in znakovnih medijev ter posnetke brez slike. Pri tem razbere konkretne informacije, izlušči ključne točke in bistvene informacije, prepozna razpoloženje govorca ter njegova stališča in poglede. Tako izraža informacijske potrebe in izboljšuje osebne strategije iskanja. Raven razumevanje je odvisna od stopnje jasnosti in zvočnega popačenja; **(Razumevanje avdio (ali znakovnih) medijev in posnetkov)**

SC (4.1.1.1)

○: razume posneto ali v živo predvajano videogradivo in filme ter vzpostavlja odnos do kulture in umetnosti nasploh ter prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. Pri tem sledi spremembam vsebine in prepozna bistvo ter podrobnosti. **(Gledanje televizijskih programov, filmov in videov)**

SC (1.3.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Razumevanje pogovora med drugimi

Standard A1: V pogovoru med drugimi dijak razume posamezne pogosto rabljene besede in najosnovnejše besedne zveze. Razume zelo počasno in jasno izražene besede/kretnje in kratke izjave na javnih mestih.

MS: Večinoma razume zelo počasno in jasno izražene pogosto rabljene besede/kretnje ali besedne zveze o njemu znanih vsebinah.

Standard A2: V pogovoru med drugimi lahko sledi počasnim, jasnim, preprostim in rutinskim družabnim izmenjavam. Razume stavke in pogoste izraze, ki se nanašajo na najbolj temeljna področja. Prepozna vsebino pogovora in (ne)strinjanje udeležencev pogovora, če je izražanje počasno in jasno.

MS: Večinoma lahko sledi jasnim in preprostim izmenjavam. Večinoma razume stavke in izraze, ki se nanašajo na njemu znane vsebine ali temeljna področja.

Standard B1: Razume večino vsakdanjih pogovorov, kjer razlikuje med glavnimi idejami in podrobnostmi ter lahko sledi glavnim točkam razprave, če je je izražanje jasno in v standardnem jeziku ali poznani jezikovni različici.

MS: Razbere glavne ideje vsakdanjih pogovorov pri jasnem izražanju in uporabi standardnega jezika ali poznani jezikovni različici. Lahko ima težave pri prepoznavanju.

Razumevanje v vlogi občinstva

Standard A1: Dijak lahko okvirno razume zelo preproste informacije v predvidljivi situaciji, če je izražanje zelo počasno in jasno ter z občasnimi daljšimi premori.

MS: Delno razume zelo preproste informacije, če je izražanje zelo jasno, počasno in s premori.

Standard A2: Izlušči glavno misel kratkih, jasno oblikovanih sporočil in obvestil. Lahko sledi splošnim informacijam v predvidljivi situaciji ali predstavitvam, če so podprte vizualno in če je vsebina znana.

MS: Razbere večino glavnih misli, če gre za kratka, jasno oblikovana sporočila in obvestila. Zmore slediti ključnim splošnim informacijam in predstavitvam o znanih vsebinah. Potrebuje vizualno podporo.

Standard B1: Razume kratke, jasno oblikovane predstavitve, sporočila in obvestila v standardnem jeziku ali poznani različici. Lahko sledi predavanju ali govoru s svojega področja, če je vsebina znana in predstavitev nezapletena in jasna ter vizualno podprta. Pri predavanju o splošnih vsebinah razlikuje med glavnimi idejami in podrobnostmi, če so posredovane v standardnem jeziku ali poznani različici.

MS: Izlušči ključne informacije in poudarke predstavitev, sporočil, obvestil, predavanj in govora, če je vsebina znana ter vizualno podprta.

Razumevanje avdio- (ali znakovnih) medijev in posnetkov

Standard A1: Iz kratkih posnetkov o znanih, vsakdanjih vsebinah razbere konkretne informacije, če so posredovane zelo počasi in jasno. Razume in sledi kratkim preprostim napotkom in navodilom, če so posredovana skrbno in počasi. V objavi po zvočniku, ki je posredovana počasi in jasno, izlušči številke, cene in čas.

MS: Razume nekaj konkretnih informacij, če so posredovane zelo jasno in počasi. Delno lahko sledi navodilom.

Standard A2: Izlušči podatke v kratkih oglasih za dobrine in storitve ter nezapletene objave in sporočila, če so informacije posredovane počasi in jasno in če gre za predvidljive vsakdanje vsebine. Razume preproste napotke in bistvene točke zgodbe in lahko sledi njenemu zapletu, če je povedana počasi, jasno in z enostavnimi frazami.

MS: Večinoma razume vsebino kratkih oglasov, nezapletenih objav ali sporočil, če so informacije posredovane počasi in jasno ter če govorijo o vsakdanjih vsebinah. Večinoma razume napotke. Razume nekaj ključnih točk v zgodbah in njenih zapletih.

Standard B1: Izlušči bistvo novic in preprostejšega posnetega gradiva o znanih vsebinah, zgodbah in drugih pripovedih. Razume vsebino večine posnetega ali predvajanega gradiva o vsebinah, ki ga zanimajo, če so vsebine povedane v jasnem standardnem jeziku. Razume objave, če so posredovane jasno in z malo šumov. Razume podrobne napotke in preproste tehnične informacije.

MS: Izlušči bistvo novic, objav in preprostega posnetega in predvajanega gradiva o njemu znanih vsebinah, če so posredovane jasno, razločno in z malo šumi. Razume preprostejše podrobne napotke in tehnične informacije.

Standard B2: Podrobneje razume posnetke v standardnem jeziku ter prepozna vsebinske informacije, stališča, razpoloženja in utemeljitve. Razume objave in sporočila o konkretnih in abstraktnih vsebinah, ki so posredovane v standardnem jeziku ali poznani različici z normalno hitrostjo.

Gledanje televizijskih programov, filmov in videov

Standard A1: S pomočjo slikovnih informacij in splošnega znanja lahko prepozna znane besede/kretnje in fraze, vsebine v povzetkih novic in številne izdelke v oglasih.

MS: S pomočjo splošnega znanja in slikovne podpore prepozna znane besede/kretnje in fraze.

Standard A2: Razbere bistvo televizijskih novic/poročil in preprostejšega posnetega gradiva o znanih vsebinah, zgodbah in drugih pripovedih. Razume vsebino večine posnetega ali predvajanega gradiva o vsebinah, ki ga zanimajo, če so povedane v jasnem standardnem jeziku.

MS: Večinoma prepozna bistvo televizijskih novic in preprostejšega posnetega in predvajanega gradiva o znanih vsebinah, če so povedane jasno in v standardnem jeziku.

Standard B1: Razume televizijske oddaje o vsakdanjih vsebinah in vsebinah, ki ga zanimajo, če je izražanje jasno. Ob vizualni podpori razbere vsebino in nekaj podrobnosti iz filma ali dokumentarne oddaje.

MS: Izlušči ključne točke televizijskih oddaj o znanih vsebinah, če je izražanje jasno in v standardnem jeziku. Ob vizualni podpori lahko razbere vsebino filma ali dokumentarne oddaje, vendar težje sledi podrobnostim.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Najpogostejše slušne situacije so: poslušanje dialogov, pesmi, radijskih oddaj, podkastov, ogled risanih, krajših igranih ali dokumentarnih filmov oz. odlomkov in socialnih omrežij. Za razvijanje slušnih navad so potrebne zelo pogoste in raznolike vaje, ki učenca navajajo na različne glasove, različice izgovorjave, hitrost govora in raznolika vsebinska področja v različnih oblikah sporočanja. Vsako slušno dejavnost didaktiziramo glede na 3 faze poslušanja (pred, med in po poslušanju): pripravimo uvajalne vaje za seznanjanje s tematiko, besediščem, vrsto komunikacije ali izbrano jezikovno strukturo; pred poslušanjem natančno definiramo zahtevo, pripravimo vajo oz. nalogo (razumevanje konkretnih informacij, generalnega sporočila, medsebojnih povezav ipd.), na

koncu preverimo razumevanje in povzamemo ter utemeljimo smiselnost in uporabnost tovrstnih aktivnosti v vsakdanjem življenju.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkazuje razumevanje z ustreznim odzivom, ki je lahko ustno, pisno ali neverbalno, lahko tudi v slovenščini. S pomočjo različnih tipov nalog dijak pokaže razumevanje bistva besedila ali določenih, bolj podrobnih informacij, da lahko sledi dogajanju in prepozna namen govorcev ter zna uporabljati sprejemniške strategije. Besedila in naloge naj predstavljajo različne besedilne vrste in vsebine oz. tematike ter ustrezajo nivoju znanja dijaka.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju razumevanja ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva je poudarek na samem razumevanju in je pri odzivu dijaka jezikovna pravilnost manj pomembna. Na stopnjo razumevanja vplivajo, poleg jezikovne kompleksnosti in izbora besedišča, tudi hitrost, slog in različica govora. Preverjamo in ocenjujemo dijakovo raven prepoznavanja namena ter bistva besedila, razumevanja glavnih idej in posameznih informacij ter sledenja dogajanju v besedilu.

BRALNO RAZUMEVANJE

CILJI

Dijak:

O: bere korespondenco, ki vključuje različne vrste sporočanj oblik, ki so posredovane preko različnih medijev. Bere in razume osebno in uradno korespondenco in pri tem prepozna namen pisanja, slog, način podanih informacij ter vsebino. Pomaga si z znanjem, pridobljenim pri pouku učnega jezika ali z znanjem drugih jezikov. Raven razumevanja je odvisna od dolžine in zahtevnosti sporočila; **(Branje korespondence)**

SC (1.1.3.2)

O: bere navodila, za orientacijo, da poišče podatke in utemeljitve v različnih besedilih. Pri tem prepozna vrsto besedila, razbere splošne in/ali specifične podatke, tudi s pomočjo vizualnega gradiva, spozna strokovno terminologijo ter preskakuje v besedilu za presojo pomembnosti. Na razumevanje vpliva poznavanje vsebine, pogostnost uporabe in dolžina; **(Branje navodil, za orientacijo, za iskanje podatkov in utemeljitev)**

SC (1.1.2.1)

I: redno bere za razvedrilo raznolika pisna in znakovna neumetnostna in umetnostna besedila, ki so lahko poenostavljena ali originalna literarna besedila. Tako razvija bralno kulturo. Raven razumevanja dijaka, analiziranje in kritično vrednotenje je odvisno od dolžine, raznolikosti in vrste besedil, vsebine, kompleksnosti jezika, lahkosti branja in globine razumevanja. **(Branje kot razvedrilo)**

SC (1.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Branje korespondence

Standard A1: Razume kratka in preprosta sporočila, poslana po družbenih medijih, elektronski ali klasični pošti.

MS: Izlušči bistvene informacije v kratkih in preprostih sporočilih.

Standard A2: Razume kratka in preprosta osebna sporočila in zelo preprosta uradna sporočila. Razume osnovno standardno korespondenco o znanih vsebinah.

MS: Razume bistvene informacije kratkih in preprostih osebnih sporočil. Razume zelo preprosta uradna sporočila, ki mu omogočajo učinkovitost.

Standard B1: Razume osebna pisma, sporočila ali objave z dokaj podrobnim opisom dogodkov, občutkov, želja in izkušenj. Razume osnovno standardno uradno korespondenco tudi o manj znanih vsebinah.

MS: Celostno razume osebna pisma, sporočila ali objave, vendar brez podrobnosti.

Branje navodil, za orientacijo, za iskanje podatkov in utemeljitev

Standard A1: Prepozna znana imena, besede/kretnje in zelo osnovne fraze v preprostih obvestilih v najpogostejših vsakdanjih situacijah. Prepozna okvirno vsebino preprostejšega informativnega gradiva in kratkih preprostih opisov, še posebej o vsebinah, ki ga osebno zanimajo, če so tvorjene v zelo preprostem jeziku in podprte z vizualnim gradivom.

MS: Prepozna in razume osnovne informacije v preprostih obvestilih v najpogostejših vsakdanjih situacijah, lahko ob vizualni podpori ali večkratnem branju. Razume večino vsebine preprosto zapisanih kratkih besedil ali informativnih gradiv.

Standard A2: Poišče splošne informacije in specifične podatke v preprostejših besedilih. Razume vsakdanje znake in obvestila na javnih mestih. Razume in lahko sledi kratkim ter preprostim navodilom in preprostim predpisom, še posebej če so ilustrirana.

MS: Najde ali razbere večino predvidljivih konkretnih podatkov v preprostih besedilih, obvestilih in brošurah. Ob vizualni podpori lahko sledi preprostim navodilom. Razume večino glavnih točk kratkih besedil o vsakdanjih vsebinah.

Standard B1: Razume pomembne informacije v preprostih, jasno napisanih oglasih. Na hitro pregleda daljša besedila in v njih prepozna vsebino ali najde želene podatke. Razume preprosta, stvarna besedila o znanih vsebinah in prepozna glavne poudarke ter večino stvarnih informacij. Prepozna smer in izlušči glavne točke argumentacije predstavljenega problema, čeprav ne vseh podrobnosti.

MS: Prepozna, razume ali najde večino relevantnih podatkov v vsakdanjih gradivih, če so napisana jasno in v standardnem jeziku ali njegovi različici. Prepozna in izluščiključne informacije v preprostih, stvarnih besedilih o znanih vsebinah. Podrobnosti praviloma ne prepozna.

Standard B2: Na hitro s preskakovanjem pregleda dolga in bolj kompleksna besedila ter v njih najde relevantne podrobnosti. Na hitro prepoznavsebino in pomembnosti novic, člankov in poročil o širšem izboru splošnih in strokovnih vsebin.

Branje kot razvedrilo

Standard A1: Razume kratke, ilustrirane pripovedi o vsakdanjih dejavnostih, opisane s preprostimi besedami. Okvirno razume kratka besedila v ilustriranih zgodbah, če mu slike pomagajo sklepati o vsebini.

MS: O vsebini pripovedi sklepa s pomočjo vizualne podpore.

Standard A2: Razume kratka, preprosta umetnostna in neumetnostna besedila, ki vključujejo znane, konkretne situacije, opisane v preprostem jeziku in obravnavajo vsakdanje vsebine.

MS: Izluščibistvo kratkih in preprostih umetnostnih ali neumetnostnih besedil, če so napisane v preprostem jeziku in njemu znanih vsebinah.

Standard B1: Razume preprosta umetnostna in neumetnostna besedila, iz katerih izlušči glavne poudarke ter jasno izražena stališča in čustva. Razume preproste pesmi in besedila popevk.

MS: Večinoma razume preprosta umetnostna ali neumetnostna besedila in razbere nekaj ključnih poudarkov, stališč in čustev.

Standard B2: Razume in precej samostojno bere literarna besedila, če ima za to dovolj časa in uporablja slovar.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Za razvijanje bralne pismenosti izbiramo raznolika besedila, tematsko, funkcijsko, oblikovno in sporočilno. Najpogostejša besedila so: oglasi, (elektronska) sporočila, poročila, članki, eseji, pesmi, umetniška besedila vzeta iz različnih (spletnih) medijev. Z njimi razvijamo splošno razumevanje besedila, specifičnih, relevantnih podatkov in medsebojnih povezav. Dijaka spodbujamo, da samostojno in ustrezno uporablja slovar in druge vire, če so na voljo in če je to potrebno.

Bralna pismenost in bralna kultura sta osnovi za razvijanje drugih specifičnih pismenosti (npr. naravoslovne, medijske, digitalne), ki so ključne za razvijanje posameznikovih sposobnosti za razumevanje, kritično vrednotenje in uporabo pisnih informacij v življenju.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkazuje razumevanje z ustreznim odzivom, ki je lahko ustno, pisno ali neverbalno, lahko tudi v slovenščini. S pomočjo različnih tipov nalog dijak pokaže razumevanje bistva besedila ali določenih, bolj podrobnih informacij, da lahko sledi dogajanju in prepozna sporočilni namen pisanja ter uporablja sprejemniške strategije. Besedila in naloge naj predstavljajo različne besedilne vrste in vsebine oz. tematike ter ustrezajo nivoju znanja dijaka in njegovim interesom.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju bralnega razumevanja je poudarek na samem razumevanju in je pri dijakovem odzivu jezikovna pravilnost manj pomembna. Na stopnjo razumevanja vpliva jezikovna kompleksnost, nabor besedišča, dolžina besedila, pomoč slikovnega gradiva in čas namenjen branju. Preverjamo in ocenjujemo dijakovo raven prepoznavanja sporočilnega namena pisanja, razumevanja glavnih idej in/ali posameznih informacij ter sledenja dogajanju v besedilu.

SPREJEMNIŠKE STRATEGIJE

CILJI

Dijak:

○: izboljšuje kakovost razumevanja z uporabo različnih sprejemniških strategij. Pri tem se lahko opira na ilustracije, oblikovanje, (pod)naslove, položaj v besedilu, sklepa iz sobesedila in (jezikovnega) konteksta.

(Prepoznavanje sporočilnih signalov in sklepanje (govorno in pisno))

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Prepoznavanje sporočilnih signalov in sklepanje (govorno in pisno)

Standard A1: Sklepa o pomenu neznane besede, če je sobesedilo zelo preprosto in se nanaša na znane vsakdanje vsebine ali če si lahko pomaga s slikovnim/zvočnim gradivom. Ugane lahko pomen neznane besede, ki je podobna tisti v jeziku, ki ga tudi pozna.

MS: Iz priložene slike ali piktograma sklepa o pomenu besede.

Standard A2: Sklepa o pomenu besedila na podlagi oblike besedila, imen, števil ali na podlagi položaja v besedilu, v katerem je neznani izraz, če gre za vsakdanje, rutinske kontekste.

MS: S pomočjo sobesedila večinoma pravilno sklepa o pomenu besedila.

Standard B1: Lahko sklepa o vsebini na podlagi (pod)naslovov ali uvodnih stavkov. Ob gledanju ali poslušanju kratke pripovedi na znano vsebino zna predvideti njeno nadaljevanje ali izluščiti pomen (dela) besedila. Sledi argumentaciji ali zaporedju dogodkov pri običajnih časovnih ali logičnih povezovalcih. S prepoznavanjem sestavnih delov besed in konteksta sklepa o pomenu neznanih besed, če gre za znano vsebino ali interesno področje, ki mu je blizu.

MS: Večinoma pravilno sklepa o vsebini na podlagi (pod)naslovov ali uvodnih stavkov. Če mu je vsebina kratkih pripovedi znana ali blizu, zmore preprosto nadaljevati njeno vsebino, težje pa sledi argumentaciji ali zaporedju dogodkov.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri dejavnostih sprejemanja dajemo poudarek tudi na spoznavanje in razvijanje različnih sprejemniških strategij, ki dijaku pomagajo pri razumevanju besedil. Dijaka z ustrezno oblikovanimi nalogami spodbujamo, da pri razumevanju uporablja sobesedilo, znanje drugih jezikov, priloženo slikovno in/ali grafično gradivo, intonacijo, šume iz ozadja, splošno znanje in poznavanja sveta.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkazuje ustreznost in raznolikost uporabe sprejemniških strategij pri razumevanju besedil, kar pokaže z ustreznim odzivom (npr. ustno, pisno ali neverbalno, lahko tudi v slovenščini).

OPISNI KRITERIJI

Uporabo sprejemniških strategij ne vrednotimo posebej. Ustreznost in učinkovitost uporabe dijak pokaže s stopnjo razumevanja pri dejavnostih sprejemanja.

TVORJENJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Dijak pri dejavnostih tvorjenja ustvarja govorne, znakovne in pisne izdelke neformalnega, polformalnega in formalnega značaja. Pri tem uporablja pridobljeno znanje in pismenost ter izkušnje.

Pri tvorjenju dijak uporablja strategije, kot so načrtovanje, nadomeščanje in (samo)nadzorovanje in (samo)popravljanje ter razvija jezikovne, sociolingvistične in pragmatične zmožnosti.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Dejavnosti tvorjenja se izvajajo prepleteno skupaj s sprejemanjem, interakcijo ter posredovanjem in raznojezičnostjo. Pri modulu 420 ur je priporočena enakomerna porazdelitev ur med sporazumevalnimi dejavnostmi (temami), pri manjšem številu ur pa manj časa dodelimo posredovanju in raznojezičnosti.

Standard B2 je naveden pri ciljih ustnega in pisnega izražanja zaradi maturitetnega standarda na višjem nivoju (B1+/B2). Doseganje tega standarda je izbirno, zato minimalni standardi niso navedeni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Vsak proces tvorjenja pisnega besedila je sestavljen iz treh faz: načrtovanje, pisanje in pregled/evalvacija. Načrtovanje je faza, v kateri si zastavimo cilje, generiramo ideje in jih organiziramo. V fazi pisanja spodbujamo k uporabi vseh znanj in povezovanju spretnosti in veščin ter uporabi tehnik in virov. Pri evalvaciji smo pozorni na povratno informacijo, ki mora biti primerna stopnji in znanju dijaka, osredotočati se mora na razvoj v primerjavi s prejšnjimi pisnimi izdelki, na morebitne površnosti in netočnosti (glede navodil ipd.). Analizo lahko opravimo individualno ali skupinsko in jo didaktizirano uporabimo za napredek celotne skupine.

USTNO IZRAŽANJE

CILJI

Dijak:

O: ustvarja govorna besedila, daljše monologe, v katerih zaznava, prepozna in opisuje lastna doživetja ter pripoveduje, daje informacije, utemeljuje svoja stališča in sprejema odločitve. Pri tem nagovarja občinstvo in pred njim nastopa. **(Opisovanje, dajanje informacij, zastopanje stališča in nastopanje pred občinstvom)**

SC (3.1.1.1 | 2.3.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Opisovanje, dajanje informacij, zastopanje stališča in nastopanje pred občinstvom

Standard A1: Tvori preproste, večinoma nepovezane fraze. Uporablja osnovne besede/kretnje, fraze in ustaljene izraze. Pripravi osnovno predstavitev, pri čemer lahko uporablja tudi govorico telesa.

MS: V preprostem besedilu preprosto opisuje. Pri govoru si lahko pomaga z vzorčnim primerom in/ali ustaljenimi frazami.

Standard A2: Preprosto opisuje, pove, kaj mu je všeč in kaj ne, kaj obvlada in česa ne. Na kratko pove zgodbo, primerja in predstavi svoje mnenje. Daje preproste napotke in pri tem uporablja povezovalce. Pripravi in predstavi zelo kratke nagovore in predstavitve teme s predvidljivo in naučeno vsebino. Preprosto odgovori na omejeno število preprostih vprašanj, povezanih s predstavitvijo ter na kratko razloži in utemelji svoja stališča.

MS: V vnaprej pripravljeni ustni predstavitvi v nizu stavkov govori o znanih vsebinah. V kratkih povedih preprosto opisuje in razlaga. Pri tem uporablja osnovno besedišče in jezikovne strukture.

Standard B1: Jasno in razmeroma tekoče in neposredno prikaže različne vsebine s svojih interesnih področij ter predstavitev strukturira linearno. Podrobno opisuje, obnovi različne vsebine in razloži svoje odzive. Opisuje resnične ali izmišljene dogodke ali zgodbe. Opisuje naravo problema ali daje podrobne napotke. Z navedbo preprostih razlogov utemelji svoj pogled na znano vsebino in izrazi mnenje o zadevah iz vsakdanjega življenja. Po predhodni pripravi na kratko nagovori občinstvo in posreduje nezapleteno pripravljeno predstavitev o vsebini, ki mu je blizu. Odgovarja na vprašanja, ki sledijo predstavitvi.

MS: Jasno, z večinoma pravilno izgovorjavo, raznovrstno in povezano govori o znanih vsebinah in razpravlja. Zagovarja svoje mnenje, izrazi prednosti in slabosti. Mestoma je ustna predstavitev manj strukturirana in zato manj koherentna. Odgovarja na vprašanja o predstavljeni vsebini. Uporablja ustrezno besedišče in jezikovne strukture.

Standard B2: Posreduje jasne, podrobne opise in predstavitve iz različnih vsebin povezanih s svojimi interesnimi področji. Sistematično razvija argumentacijo, pri čemer poudari bistvene točke in stališča osvetli s

podrobnostmi. Jasno in z ustreznimi primeri argumentira, argumente povezuje v logičen niz. Razloži svoj pogled na aktualen problem ter navede prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti. Ustno odgovarja na vprašanja iz prebranega literarnega besedila.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri ustnem izražanju dijak tvori sporočila, v katerih posreduje informacije, zamisli, ideje in občutke. Za to je potrebno usvojiti določene spretnosti in jih obvladati, le na tak način lahko dijak uspešno vstopa v sporazumevalne situacije v tujem jeziku. Za tvorjenje ustreznega ustnega sporočila mora dijak obvladovati spoznavne in jezikovne spretnosti, znati oblikovati jezikovno sporočilo, načrtovati in urejati sporočila ter razvijati fonetične in fonološke spretnosti. Pri ustnem izražanju dijak tvori govorno besedilo, ki ga sprejemajo različni prejemniki ali poslušalci. Govorno besedilo je različnih oblik oziroma ga predstavljajo različne govorne dejavnosti: glasno branje napisanega besedila, govorjenje ob opornih točkah, igranje pripravljene vloge, spontani govor ali petje.

Ustno izražanje je potrebno razvijati v smeri učinkovitosti (tekočnost govora in vsebinska natančnost), hkrati pa se morajo učitelji zavedati, da je ustno izražanje podvrženo tudi čustvenim dejavnikom kot na primer samospoštovanje, angažiranost in motivacija, strah pred nastopanjem, pred napakami in ocenjevanjem, ki pomembno vplivajo na izvedbo ustnega izražanja dijakov. Razvijanje spretnosti ustnega izražanja zahteva načrtovano, kontrolirano in postopno izvajanje komunikacijskih dejavnosti in nalog v razredu. Le-te morajo kar v največji meri posnemati realne življenjske situacije. Pomembni so tako vzdušje, prizorišče, sodelujoči v procesu, cilji kot tudi oblika sporočila, njegova vsebina, merila interpretacije in govor sam. Pomembno je tudi, da aktivnosti ustnega izražanja, ki jih v razredu izvajajo učitelji, vključujejo razvijanje različnih jezikovnih in metajezikovnih zmožnosti.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkazuje znanje in spretnosti ustnega izražanja tako, da pripravi opise in razlage, predstavitve, govorne nastope, lastne audio- ali videoposnetke, opisuje slikovna gradiva in podobno. Vsebina nalog mora biti znana in v skladu s predlaganimi vsebinami in ravno znanja in/ali s posebnimi interesi dijaka in naj čim bolj posnema resnične življenjske situacije.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju ustnega izražanja naj bo poudarek na jasnosti izražanja in sporočilni ustreznosti, tekočnosti govora, izgovorjavi in intonaciji, ustrezni rabi besedišča in jezikovni pravilnosti. Podrobnejši opis in pomembnost določenega kriterija prilagajamo zahtevam posamezne naloge ter ravni dijakovega znanja. Dijakov napredek čim več formativno vrednotimo, kar mu omogoča samorefleksijo in razumevanje končne ocene izdelka.

PISNO IZRAŽANJE

CILJI

Dijak:

O: kot ustvarjalec pisnega besedila samozavestno, osredotočeno in s prožnim načinom razmišljanja vključuje osebno in domišljjsko izražanje v različnih vrstah besedil v pisnih in znakovnih načinih. Pri tem opisuje vsakdanje informacije in interesna področja, jih strukturira in pogloblja ter uporablja jezik in slog, primerna za izbrano zvrst. Kot ustvarjalec formalnega pisnega besedila (npr. kratka poročila, plakati, razpravljalni eseji) piše o znanih vsebinah in vsebinah njegovega interesnega področja. Pri tem izraža stališča in kritične ocene ter je osredotočen na proces reševanja izziva. **(Ustvarjalno pisanje, poročila in eseji)**

SC (5.2.2.1 | 3.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Ustvarjalno pisanje, poročila in eseji

Standard A1: S preprostimi besedami in osnovnimi izrazi posreduje informacije o zanj pomembnih vsebinah. S posameznimi stavki napiše oz. izpolni pomembne informacije, npr. v formular. Tvori preproste fraze in stavke.

MS: V preprostem besedilu opisuje z enostavnimi povedmi. Pri pisanju si lahko pomaga z vzorčnim besedilom in/ali ustaljenimi frazami.

Standard A2: Tvori kratka, preprosta sporočila in osebna obvestila, posreduje svoje vtise in mnenja, ki se nanašajo na njegove trenutne potrebe in vsakdanje vidike njegovega okolja. Tvori kratke osnovne opise dogodkov, zgodbe preteklih ali prihodnjih dejavnosti. Tvori kratke domišljjske življenjepise in preproste verze. Tvori zapise, kjer našteva, razloži vzrok in/ali primerja. Sestavi uvod v zgodbo in njeno nadaljevanje s pomočjo slovarja in referenčnega gradiva.

MS: Piše kratke, osnovne opise dogodkov, preteklih in bodočih dejavnosti. Piše kratke in preproste domišljjske življenjepise. Pri tem uporablja osnovno besedišče in jezikovne strukture.

Standard B1: Tvori povezana besedila o znanih vsebinah in vsebinah, ki ga zanimajo. Tvori poluradna in uradna besedila. Povzema vsebino besedila s svojimi besedami. Podrobno in v časovnem zaporedju opiše različne znane vsebine, pri tem vključuje čustva in odzive, opisuje potovanja in dogodke in jih poveže v zgodbo. Pisno ocenjuje (npr. kulturno prireditve). Napiše kratke, preproste eseje o vsebinah, ki ga zanimajo. Napiše besedila o aktualnih vsebinah, izpostavi prednosti in slabosti ter utemelji svoje mnenje. Povzema in poroča o vsakdanjih zadevah, navaja dejstva in razloži razloge. Pripravi poročilo (s pomočjo slikovnih gradiv in/ali navedkov). Pri tem

uporablja ustrezno strokovno terminologijo.

MS: Napiše jasna, raznovrstna in povezana besedila o znanih vsebinah. Zagovarja svoje mnenje, izrazi prednosti in slabosti. Mestoma so besedila slabše strukturirana in zato manj koherentna. Uporablja ustrezno besedišče in jezikovne strukture. Opisuje dogodke, resnične ali izmišljene, vrsto znanih vsebin, povezanih z njegovim interesnim področjem. Obseg besedišča zadošča, da oblikuje razumljive in jasne sestavke. Uporablja pravilne jezikovne strukture.

Standard B2: Napiše argumentativno besedilo na podlagi literarnega dela, v katerem opisuje, primerja in interpretira prebrano literarno delo.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Razvoj pisnega izražanja med učnim procesom tujega jezika omogoča izražanje idej, misli, občutkov in komuniciranje z drugimi ljudmi. To veščino je potrebno vaditi, utrjevati in izpopolnjevati od prvih do nadaljnjih stopenj učenja. Prakso pisnega izražanja uvajamo že pri začetnih dejavnostih, kot so zapisovanje pri pouku (pomembna spretnost, ki je ob podpori spletnih učilnic ne smemo zanemariti, saj s tem razvijamo odnos med grafomotoričnimi sposobnostmi, pomnjenjem in usvajanjem znanja), pisno reševanje nalog iz delovnih zvezkov (ne samo klikanje) ... Pomembno je, da se pri poučevanju tujega jezika pisni jezik uvaja od začetka učenja, kot veščina, ki ima svoje tehnike in cilje. Da lahko dijak razvije lastne strategije, mu zagotavljamo kontekst, namen in organizacijo pisanja ter jezikovna sredstva kot orodje. Prav tako ga osveščamo o medsebojni povezavi vseh zmožnosti.

Pri pouku uporabljamo za model verodostojne, originalne dokumente iz vsakdanjega življenja. Vrste pisanja lahko delimo na tri področja:

- a) osebno: pisanje za lastno uporabo (nakupovalni seznami, recepti, zapiski itd.) ali pisanje za druge ljudi (sporočila, pisma, vabila itd.);
- b) institucionalno ali javno (oglasil, reklamne brošure, navodila, pritožbe itd.);
- c) ustvarjalno pisanje (pesmi, zgodbe, igre, stripi v obliki literarnih delavnic itd.).

Poleg klasičnega tvorjenja pisnih besedil pa omogočamo tudi tvorjenje digitalnih besedil, saj nam le-to omogoča, da bodo dijaki imeli priložnost ustvarjati, deliti, urejati v virtualnem prostoru, spodbuja inovativnost in predstavlja popestritev, hkrati pa zadosti realnim življenjskim potrebam.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkazuje znanje in spretnosti pisnega izražanja tako, da piše različne pisne sestavke, od enostavnih in kratkih na nižji ravni do daljših in kompleksnejših sestavkov na višji ravni. Dijaki naj se v pisanju urijo v razredu, individualno, v dvojicah ali skupinsko in tudi doma. Naloge naj bodo sestavljene tako, da onemogočajo enostavno kopiranje iz spletnih virov, ampak smiselno in kritično uporabo le-teh. Vsebina nalog mora biti znana in v skladu s predlaganimi vsebinami in ravno znanja in/ali s posebnimi interesi dijaka. Naloge naj posnemajo resnične življenjske situacije ali služijo za ustvarjalno izražanje dijaka.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju pisnih izdelkov naj bo poudarek na relevantnosti vsebine, vezljivosti besedila, jezikovni ustreznosti in besedišču. Podrobnejši opis in pomembnost določenega kriterija prilagajamo zahtevam posamezne naloge ter ravni dijakovega znanja. Dijakov napredek čim več formativno vrednotimo, kar mu omogoča samorefleksijo in razumevanje končne ocene izdelka.

TVORBNE STRATEGIJE

CILJI

Dijak:

○: s strategijami izboljšuje kakovost tvorjenja; ustnega in pisnega izražanja. Pri načrtovanju gre za razmislek o tem, kako želimo izraziti tisto, kar želimo sporočiti, ter vadenje izražanja in predvidevanje odziva na povedano ali napisano. Dijak vzdržuje oz. nadaljuje s sporazumevanjem tudi, ko ne najde ustreznega izraza. To lahko stori z gestikulacijo, kretnjo, parafraziranjem (opisovanjem), z izogibanjem ali menjavo vsebin, s preklapljanjem med jeziki, z uporabo slovarja ali drugih virov; **(Načrtovanje in nadomeščanje (kompenziranje))**

○: ugotovi, da se je zmotil ali naletel na težavo in sam popravi spodrsrlaj ali napako. **((Samo)nadzorovanje in (samo)popravljanje)**

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Načrtovanje in nadomeščanje (kompenziranje)

Standard A1: Nadomešča izražanje s preprostimi besedami, kretnjami, gestikulacijo, s preklapljanjem med jeziki.

MS: Z vsemi razpoložljivimi sredstvi tvori osnovno pisno in ustno komunikacijo.

Standard A2: Prikliče in vadi ustrezen niz fraz. Uporablja različne vire (npr. zapiske, slovarje, splet), da se pripravi na tisto, kar želi sporočiti. V primeru nesporazuma ali zaradi omejenega besedišča ali nepoznavanja jezikovnih struktur dijak nadomesti izražanje s preprostim kratkim opisom, kretnjami, gestikulacijo, s preklapljanjem med jeziki in z uporabo slovarja ali drugih virov.

MS: Z uporabo različnih virov, jezikov in kretenj tvori razumljivo pisno in ustno komunikacijo.

Standard B1: Ugotavlja, kako naj posreduje ključne poudarke svojega sporočila. Pri tem uporabi vse razpoložljive vire in preizkuša nove kombinacije in izraze. Pripravljen je na različne odzive. Sporazumevalne težave pogosto reši s parafraziranjem in izogibanjem težkim izrazom in kompleksnejši skladnji. V primeru uporabe kompenzacijskih strategij dijak prosi za popravek ali za potrditev ustreznosti.

MS: Z uporabo različnih virov, jezikov in parafraziranjem tvori ustrezno pisno in ustno komunikacijo.

(Samo)nadzorovanje in (samo)popravljanje

Standard A1: Standardi znanja niso določeni.

Standard A2: Samonadzoruje in popravi zelo osnovne in preproste napake (npr. napačna spregatev), najpogosteje, če ga sogovorec opozori na napako.

MS: S pomočjo zna popraviti zelo osnovne napake.

Standard B1: V primeru napake ali prekinjenega sporazumevanja znova začne na drugačen način. V primeru samopopravljanja prosi za potrditev, da je uporabljena oblika pravilna. Zapomni si nekatere pogoste napake in se skuša zavestno nadzorovati.

MS: S popravljanjem lastnih napak napreduje v ustni in pisni komunikaciji.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri dejavnostih tvorjenja spodbujamo spoznavanje in razvijanje različnih tvorbenih strategij, ki dijaku pomagajo pri ustnem izražanju in pisanju. Dijaka z ustrezno oblikovanimi nalogami spodbujamo, da pri tvorjenju besedil uporablja različne tehnike, ki mu pomagajo pri obvladovanju nepredvidenih situacij in jezikovnih težav (iskanje sinonimov, parafraziranje pomembnih vsebin, zamenjava in opis neznanih besed z znanimi, preklapljanje med jeziki, uporaba slovarja itd.).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkazuje ustreznost in raznolikost uporabe tvorbenih strategij pri tvorjenju ustnih in pisnih besedil.

OPISNI KRITERIJI

Uporabe tvorbenih strategij ne vrednotimo posebej. Ustreznost in učinkovitost uporabe dijak pokaže z ravno znanja pri dejavnostih tvorjenja.

INTERAKCIJA

OBVEZNO

OPIS TEME

Dijak skupaj z dvema ali več osebami soustvarja pogovor, v katerem prevzema različne vloge. Interakcija predstavlja temelj komunikacije in vključuje medosebno komuniciranje, sodelovanje in posredovanje. Osnovne sporazumevalne strategije (menjava vlog, sodelovanje in prošnja za pojasnilo) so enako pomembne pri učenju in pri vsakodnevnem sporazumevanju. Interakcijske dejavnosti delimo na ustno, pisno in spletno interakcijo. Ustna interakcija vključuje govorno interakcijo iz oči v oči. Dijak razvija medosebno, vrednotenjsko in transakcijsko interakcijo. Pisna interakcija zajema različne vrste pisne korespondence (mobilne aplikacije, spletna orodja, navadna pošta na papirju). Dejavnosti spletne interakcije so načeloma del ustne ali pisne interakcije, vendar pa so zaradi svoje specifičnosti obravnavane kot posebna interakcijska dejavnost. Spletna interakcija vedno poteka preko naprav, zato ne more biti enaka kot neposredna.

Pri interakciji dijak uporablja interakcijske strategije, s katerimi si pomaga pri uspešnem sporazumevanju in med tem procesom razvija jezikovne, sociolingvistične in pragmatične zmožnosti.

Priporoča se projektno delo, medpredmetno in medjezikovno povezovanje z različnimi predmetnimi področji, pri različnih oblikah pouka oziroma dejavnosti.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Dejavnosti interakcije se izvajajo prepleteno skupaj s sprejemanjem, tvorjenjem ter raznojezičnostjo in posredovanjem. Pri modulu 420 ur je priporočena enakomerna porazdelitev ur med sporazumevalnimi dejavnostmi (temami), pri manjšem številu ur pa manj časa dodelimo raznojezičnosti in posredovanju.

Standard B2 je naveden pri ciljih ustne interakcije ter pri dopisovanju zaradi maturitetnega standarda na višjem nivoju (B1+/B2). Doseganje tega standarda je izbirno, zato minimalni standardi niso navedeni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Pri interakciji je pomembno razvijati tako ustno, pisno in znakovno komunikacijo kot socialne veščine, ki so ključnega pomena za uspešno sporazumevanje. Pomembno je spodbujanje avtonomije dijaka, ki mu omogoča razvijanje lastnih strategij komuniciranja, pri čemer ga učitelj vodi s povratnimi informacijami in z oblikovanjem primernih učnih situacij. V dialogih osebnega ali javnega značaja za izmenjavo informacij se dijak uči ustrezno uporabljati slog ter jezikovne in znakovne komunikacijske vzorce. V simulaciji pogovora z nekom, ki ima nasprotno stališče, se dijak uči ohraniti spoštljivo komunikacijo in izraziti nasprotovanje na konstruktiven način. Pri sodelovanju v debati ali razpravah pa dijak uporablja vprašanja za pojasnitev, izraža soglasja ali nestrinjanja, navaja argumente in protidokaze.

USTNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

O: sodeluje v pogovorih, ki imajo predvsem družbeno vlogo, to je vzpostavljanje in vzdrževanje stikov med ljudmi. Tako ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. Dijak konstruktivno sodeluje v razpravah s prijatelji ali ciljno usmerjenih razpravah (npr. skupno kuhanje, razpravljanje o dokumentu, organiziranje dogodka, sestanki), ki so lahko uradne ali neuradne. Po potrebi sklepa kompromise in k problemu pristopa celostno. Sodeluje v intervjujih, ki vključujejo posebne vloge (npr. obisk pri zdravniku, razgovor za službo, rezervacija potovanja, naročanje hrane) in druge oblike spraševanja in anketiranja ter si z enim ali več sogovorci izmenjuje različne vrste informacij. Pri tem prepoznava priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja in za nadaljnje učenje. Dijak za izmenjavo informacij uporablja tudi telekomunikacije za sporazumevanje na daljavo, kot so telefon in spletne aplikacije za (video) klice. **(Družabni pogovor, razprava in izmenjava informacij)**

SC (5.3.4.1 | 5.3.4.2 | 5.3.5.3 | 5.3.5.2 | 2.2.1.1 | 3.3.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Družabni pogovor, razprava in izmenjava informacij

Standard A1: Kadar je neposredno naslovljen, dijak razume vsakdanje izraze, povezane z zadovoljevanjem preprostih potreb, če se sogovorec izraža jasno in počasi ter večkrat ponovi. Sodeluje lahko v preprostem pogovoru, ki se nanaša na njegove neposredne potrebe ali na zelo znane vsebine (osebni podatki, družina, dom, naročanje hrane in pijače, nakupovanje, potovanja, vreme), čeprav se mora zanašati na gestikulacijo in telesno govorico. Lahko sledi kratkim in enostavnim napotkom. Uporaba telekomunikacij ni predvidena.

MS: Razume in se pravilno odziva na zelo osnovne in kratke izraze, naslovljene neposredno nanj. Lahko sodeluje v zelo preprostem pogovoru ter sledi kratkim in enostavnim napotkom.

Standard A2: Vzpostavlja družabne stike (npr. pozdraviti ob prihodu in slovesu, predstaviti sebe in druge, se zahvaliti). Na splošno prepozna vsebino razprave, če se odvija počasi in jasno in če lahko občasno prosi za ponovitev ali preoblikovanje. Lahko sodeluje v krajših pogovorih v vsakdanjih situacijah, vendar le redko razume dovolj, da bi lahko usmerjal pogovor. Sporazumeva se v vsakdanjih situacijah (npr. na pošti, postaji, banki, v trgovini, restavraciji, baru, hotelu, pri zdravniku) z uporabo širokega razpona preprostih izrazov ter pomočjo gestikulacije in telesne govorice. Telekomunikacije uporablja za sporazumevanje v kratkih preprostih telefonskih pogovorih s poznano osebo o predvidljivi vsebini (npr. čas prihoda, dogovor za srečanje).

MS: S kratkimi povedmi vzpostavi družabne stike. V nadaljnji interakciji se pravilno odzove na pobudo sogovorca, če ta uporablja zelo preproste izraze in jih pove počasi.

Standard B1: Začne pogovor in ga nadaljuje, vodi dolg pogovor in se brez priprave vključi v pogovor o skupnih vsebinah, če se sogovorec potruži, da bi se razumela. Sodeluje lahko v neformalni razpravi s prijatelji in v vsakdanjih formalnih razpravah o znanih vsebinah, če se udeleženci razločno izražajo v standardnem jeziku ali poznani različici ter če lahko po potrebi zaprosi za pojasnilo. Razumljivo predstavlja svoja čustva in mnenja ter se ustrezno odziva nanje. Izrazi svoje mnenje npr. o zgodbi, članku, filmu, knjigi in jih povzame ter odgovarja na nadaljnja vprašanja o podrobnostih. Znajde se v manj vsakdanjih situacijah (npr. se pritoži, prosi za razlago, postavi dodatna vprašanja). Izvede pripravljen intervju. Telekomunikacije uporablja za vsakdanje osebne in poklicne namene, za rutinska sporočila in za dostop do osnovnih storitev (npr. rezervacija hotelske sobe ali naročanje za pregled pri zdravniku).

MS: Začne preprost pogovor o znani vsebini in ga tudi nadaljuje. S kratkim opisom pove svoje mnenje in/ali prosi za pojasnilo. S pomočjo izvede vnaprej pripravljen intervju. Telekomunikacijo uporablja le za osnovna sporočila.

Standard B2: Aktivno sodeluje v razpravi v znanih kontekstih in jasno predstavlja svoje poglede, ki jih podpira z ustreznimi razlagami, utemeljitvami in komentarji. Podrobneje izrazi svoje mnenje o umetnostnem besedilu in ga ustrezno utemelji.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Ustna interakcija je ključen del komunikacije v učnem jeziku pri pouku, zato je pomembno dijaku omogočiti razvijanje zmožnosti in veščin interakcije v različnih kontekstih. Pomembno je, da se dijak uri v spontanosti govora, hitrem odzivanju in uporabi strategij, kot sta prošnja za ponovitev ali pojasnilo. Dejavnosti ustne interakcije naj čim bolj odražajo resnične življenjske situacije, s katerimi se ali se bo dijak srečeval v življenju. Učitelj naj spodbuja spontani govor in pozitiven odnos do delanja napak.

Dijak naj sodeluje v dialogih, intervjujih, igrah vlog, pogovorih in debatah ipd., kjer ga učitelj spodbuja k izražanju in izmenjavi mnenj, argumentacij, razpravam in poslušanju sogovornikov tako v neuradnih kot uradnih situacijah. V razredu se trudi ustvariti pozitivno in varno okolje, v katerem se bo dijak počutil sprejetega in si bo upal sodelovati. Na nižjih stopnjah učenja učitelj dijaku ponudi primere strukturiranih odgovorov, vprašanj, odzivov ipd., na višjih stopnjah pa naj spodbuja uporabo vprašanj odprtega tipa, ki omogočajo širše odgovore. Priporočene so naloge, kjer morajo dijaki skupaj doseči cilj (npr. dogovor o nakupu darila), kar spodbuja aktivno poslušanje in učinkovito izražanje. Pri teh dejavnostih se dijak nauči prilagajanja govora glede na sogovornike, razvijanja tekočega govora, koherentnega izražanja z uporabo ustreznega besedišča in upoštevanjem kulturnih norm v govorni interakciji.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Pri vrednotenju ustne interakcije je poudarek na uspešno izvedenem ustnem sporazumevanju in uresničitvi sporočilnega namena. Dijak znanje in spretnosti ustne interakcije izkazuje na različne načine, npr. z dialogi v dvojicah, igranjem vlog, namišljenimi pogovori po telefonu ali videoklici, pogovori z izmenjavo mnenj v manjši ali večji skupini, odgovori na vprašanja. Pogovor lahko poteka v živo ali pa je posnet (video/avdio posnetek ipd.), lahko se izvede v paru ali skupini. Tematika nalog mora biti znana, v skladu s predlaganimi vsebinami ter ravno znanja in/ali s posebnimi interesi dijaka in naj čim bolj posnema resnične življenjske sporazumevalne

situacije. Poudarek naj bo na formativnem vrednotenju dijakovega napredka, ki mu bo omogočal samopopravke in samorefleksijo.

OPISNI KRITERIJI

Vrednotimo lahko relevantnost vsebine, ustreznost in raznolikost uporabe sporazumevalnih jezikovnih vzorcev in besedišča, raven uspešnosti sporazumevanja in uresničitev sporočilnega namena, tekočnost in jasnost govora ter ustrezno izgovorjavo in intonacijo. Podrobnejši opis in pomembnost določenega kriterija prilagajamo zahtevam posamezne naloge ter ravni dijakovega znanja.

PISNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

O: razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi spoštljivo in nenasilno komunikacijo z enim ali več govorce preko pisanja uradnih in neuradnih besedil, ki vključujejo osebna, javna in poklicna sporočila in prispevke. Za dopisovanje dijak uporablja obvestila, pisma, elektronska sporočila, SMS sporočila ter spletne aplikacije (npr. za pisanje sporočil, blogov, forumov). Pri sporazumevanju lahko uporablja tudi znakovne simbole (npr. emotikoni);

(Dopisovanje)

SC (1.1.5.1 | 3.3.3.1)

O: izpolnjuje obrazce z osebnimi in drugimi podatki, kjer uporablja ustrezno terminologijo, prevzema ali pušča sporočila in piše kratke zabeleške. **(Beležke, sporočila in obrazci)**

SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Dopisovanje

Standard A1: S pomočjo slovarja tvori sporočila in osebne prispevke v obliki zelo kratkih stavkov o preprostih, zelo znanih vsebinah ter pri tem uporablja preproste besede in ustaljene formule. Tvori kratko in preprosto sporočilo na razglednici ali zelo preprosto sporočilo prijateljem.

MS: S pomočjo slovarja tvori zelo kratke in ustaljene formule. Napiše že vnaprej pripravljeno kratko sporočilo.

Standard A2: Izmenjuje informacije s kratkimi obvestili, sporočili ali kratkimi pismi. Odgovarja na vprašanja druge osebe in posreduje osnovne osebne informacije. Tvori kratka, preprosta osebna pisma, obvestila in sporočila (npr. vabilo, voščilnica, zahvala, opravičilo, potrditev dogovora).

MS: S pomočjo slovarja izmenjuje informacije. S pomočjo slovarja odgovarja na vprašanja druge osebe in posreduje osnovne osebne informacije. S pomočjo ali s predlogo tvori kratka osebna sporočila in obvestila.

Standard B1: Tvori kratke sestavke, osebne ali javne, v različnih sporočanjejskih oblikah, v katerih sporoča novice, podrobno poroča o osebnih občutkih in doživetjih, izraža različna mnenja in misli, se pritoži in prosi za ukrepanje, se prijavi na oglas za delo ali natečaj, prosi za različne informacije in potrditev.

MS: Večinoma ob predlogi tvori kratke sestavke, osebne ali javne, v različnih sporočanjejskih oblikah, v katerih sporoča novico ali prosi za odziv.

Standard B2: *Tvori daljše sestavke, osebne ali javne, v različnih sporočanjih oblikah, v katerih izraža osebni pomen dogodkov in doživetij ter jih komentira in pri tem uporablja ustrezno obliko, slog in ustaljene konvencije.*

Beleške, sporočila in obrazci

Standard A1: Vnaša osebne podatke in podatke o potovanju, npr. na obrazec za prijavo v hotelu. Pusti preprosto sporočilo s podatkom.

MS: S pomočjo izpolni zelo preprost že znan obrazec.

Standard A2: Prevzema kratka preprosta sporočila, če lahko prosi za ponovitev in preoblikovanje izražene. Oblikuje kratka preprosta obvestila in sporočila za neposredne potrebe. Z osebnimi in drugimi podatki izpolnjuje večino običajnih obrazcev (npr. obrazec za odprtje bančnega računa ali obrazec za priporočeno pošiljko).

MS: Večinoma prevzema kratka preprosta sporočila, če so mu dodatno objašnjena. Oblikuje zelo kratka in preprosta obvestila in sporočila za neposredne potrebe. Izpolni najbolj pogoste obrazce (npr. prijava v hotel), ki so mu že znani.

Standard B1: Prevzema utečena sporočila, v katerih se o nečem poizveduje oz. kaj pojasnjuje. Oblikuje sporočila s preprostimi, neposredno uporabnimi informacijami osebam, ki imajo določene vloge v njegovem vsakodnevem življenju. Po telefonu prevzema sporočila z več točkami, če jih klicatelj jasno in dovolj počasi narekuje.

MS: Prevzema sporočila, če so mu posredovana zelo počasi, razločno in jasno in če imajo le nekaj točk.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pisno interakcije delimo na osebno (npr. osebna pisma, sporočila, obvestila, vabila, beleške) in javno (npr. uradna pisma, sporočila in obvestila, oglasi in brošure, obrazci, blogi in forumi).

Pisno interakcijo uvajamo že pri začetnih dejavnostih, saj je to zmožnost, ki ima svoje tehnike in cilje, potrebno jo je vaditi, utrjevati in izpopolnjevati od prvih do nadaljnjih stopenj učenja. Naloge za razvijanje pisne interakcije naj posnemajo avtentične situacije, ki so blizu dijaku ali se bo z njimi srečal v prihodnosti. Omogočajo naj spoznavanje in razvijanje strategij, kot so uporaba izrazov za potrditev razumevanja, povzemanje bistva razprave ali preverjanje razumevanja z dodatnimi vprašanji.

Pri pouku uporabljamo kot model verodostojne, originalne dokumente iz vsakdanjega življenja. Dijak naj se uri v pisanju formalnih, polformalnih in neformalnih različnih vrst besedil, kot so pisma, e-poštna sporočila, sporočila poslana preko spletnih aplikacij ali telefona, beleške, uradne vloge in obrazci. Učitelj naj poudarja uresničitev sporočilnega namena, primernost besedišča, sloga pisanja in oblike besedila. Dijak naj se v pisanju uri tako v razredu, individualno, v dvojicah ali skupinsko kot doma. Naloge naj bodo sestavljene tako, da onemogočajo enostavno kopiranje iz spletnih virov, ampak smiselno in kritično uporabo le-teh. Tematika nalog mora biti znana, v skladu s predlaganimi vsebinami ter ravno znanja in/ali s posebnimi interesi

dijaka. Dijaka spodbujamo, da pri tvorjenju pisnih besedil samostojno in ustrezno uporablja slovar in druge vire, če so na voljo in kadar je to ustrezno.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak znanje in spretnosti pisne interakcije izkazuje tako, da piše stavke in različno dolga besedila v različnih sporočanjskih oblikah. Vsebina nalog mora biti znana in v skladu s predlaganimi vsebinami in ravno znanja (glej didaktična priporočila) in/ali posebnimi interesi učenca in naj čim bolj posnema resnične življenjske sporazumevalne situacije.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju pisne interakcije je poudarek na uspešno izvedenem pisnem sporazumevanju in uresničitvi sporočilnega namena. Vrednotimo lahko relevantnost vsebine, ustreznost in raznolikost uporabe sporazumevalnih jezikovnih vzorcev in besedišča, ustreznost oblike in sloga, raven uspešnosti sporazumevanja in uresničitve sporočanjkega namena. Podrobnejši opis in pomembnost določenega kriterija prilagajamo zahtevam posamezne naloge ter ravni dijakovega znanja. Učitelj čim več formativno vrednoti učenčev napredek, kar bo omogočalo učencu samopopravke in samorefleksijo.

SPLETNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

I: sodeluje v sočasni ali zaporedni interakciji (v različnih digitalnih okoljih) z enim ali več govorcev, tvori in komentira objave in prispevke ter se odziva na vključene medijske vsebine. Pri tem uporablja simbole, slike, audio/video posnetke in druge kode. Svoje vedenje prilagaja pričakovanjem in pravilom, ki veljajo v določeni skupini, hkrati pa krepi zmožnost razumevanja in prevzemanja perspektiv drugega. Spletni pogovor in razprava je večkodni pojav, kjer sogovorniki na daljavo na poljuben način razpravljajo o različnih vsebinah. Vseskozi je pozoren na uravnoteženo uporabo digitalnih tehnologij, skrbi za telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom medijev. **(Spletni pogovor in razprava)**

SC (4.2.1.1 | 4.2.5.1 | 4.4.3.1 | 3.3.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Spletni pogovor in razprava

Standard A1: S pomočjo spletnega prevajalnika oblikuje zelo preprosta sporočila in osebne spletne prispevke. Uporablja ustajene vzorce in kombinacije preprostih besed/kretenj za objavlanje kratkih odzivov na preproste spletne objave in komentarje.

MS: S pomočjo spletnega prevajalnika oblikuje zelo preprosta enostavna sporočila in zelo kratke osebne spletne prispevke. Uporablja zelo preproste ustajene vzorce, lahko tudi le emotikone.

Standard A2: Sodeluje lahko v preprosti družabni spletni izmenjavi, v katerih preprosto izraža presenečenje, zanimanje in ravnodušnost o vključenih povezavah in medijih, čeprav mora pri tem večinoma uporabljati spletni prevajalnik in druge vire. Pripravi kratke spletne prispevke, v katerih opisuje vsakdanje zadeve, družabne dejavnosti in občutja.

MS: S pomočjo spletnega prevajalnika na preprost način izraža preprosta čustva o vključenih povezavah in medijih. S pomočjo spletnega prevajalnika objavi zelo kratke spletne prispevke o osebnih vsakdanjih zadevah, družbenih dejavnostih in občutjih.

Standard B1: V realnem času lahko v spletnih izmenjavah sodeluje z več kot enim sogovornikom in pri tem prepozna sporazumevalne namene vsakega udeleženca, vendar brez dodatnih pojasnil ali vizualne pomoči ne razbere podrobnosti. V okviru spletne razprave o znani vsebini na svojem interesnem področju zna objaviti vnaprej pripravljen prispevek. Objavi osebne spletne prispevke o doživetjih, občutkih in dogodkih ter z nekaj podrobnostmi odgovoriti na komentarje drugih.

MS: S pomočjo dodatnih pojasnil in/ali vizualne pomoči ter s pomočjo spletnega prevajalnika lahko sodeluje v spletnih izmenjavah z enim ali največ dvema sogovornikoma v realnem času. V okviru spletne razprave o zelo

znani in utrjevani vsebini objavi vnaprej pripravljen krajši prispevek. Objavi krajše osebne spletne prispevke o doživetjih, občutkih in dogodkih ter na kratko odgovorina komentarje drugih.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Spletna interakcija se osredotoča na uporabo digitalnih okolij za komunikacijo. Ključno je, da dijak razvija digitalne kompetence za učinkovito spletno komunikacijo in obvladovanje spletnih orodij in specifičnih strategij. Dijak naj sodeluje v spletnih forumih in klepetalnicah, kjer lahko objavi kratke prispevke in vadi izmenjavo argumentov in konstruktivno sodeluje. Preko simulacij izpolnjuje spletne obrazce, opravlja spletne transakcije ali sodeluje pri spletnem naročanju storitev in s tem izkazuje finančno pismenost. Za sodelovanje pri izdelavi skupnih nalog lahko sodeluje pri skupinskih spletnih projektih, kjer uporabljajo raznolika spletna orodja, tako pa izkazuje digitalno pismenost.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak bere in piše prispevke ter sodeluje v videokonferencah v virtualnem okolju z uporabo različnih spletnih orodij, ki naj čim bolj posnemajo resnične življenjske sporazumevalne situacije.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju spletne interakcije je poudarek na uspešno izvedenem spletnem sporazumevanju in rezultatu spletnega pogovora ali razprave. Vrednotimo lahko relevantnost vsebine, ustreznost in raznolikost uporabe sporazumevalnih jezikovnih vzorcev in besedišča, ustreznost sloga, raven uspešnosti sporazumevanja in uresničitve sporočanje namena. Podrobnejši opis in pomembnost določenega kriterija prilagajamo zahtevam posamezne naloge ter ravni dijakovega znanja.

INTERAKCIJSKE STRATEGIJE

CILJI

Dijak:

○: začne, vzdržuje in konča pogovor, posega v pogovor ali razpravo in pri tem pogosto uporablja naučene izraze, s katerimi si pridobi čas za razmislek ali pokaže, ali sledi interakciji ali ne. Uporablja izraze za potrditev razumevanja, povzema bistvo razprave in povabi druge, da se vključijo. Z dodatnimi vprašanji preverja razumevanje in prosi za več podrobnosti ali za ponovitev, če ne razume dovolj. Sposobnost prevzemanja vloge govorca lahko razumemo kot interakcijsko strategijo in kot sestavni del diskurzne zmožnosti. **(Prevzemanje vloge govorca, sodelovanje in prošnja za pojasnilo)**

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Prevzemanje vloge govorca, sodelovanje in prošnja za pojasnilo

Standard A1: S preprostimi besedami/kretnjami, intonacijo in gestikulacijo izkazuje nerazumevanje.

MS: S kretnjami in gestikulacijo izkazuje nerazumevanje.

Standard A2: Z uporabo preprostih tehnik začne, vzdržuje in konča kratek in preprost pogovor iz oči v oči. Pokaže, da sledi ali zelo preprosto prosi sogovorca, naj ponovi izrečeno. Z ustaljenimi sredstvi prosi za razlago ključnih besed/kretenj ali fraz, ki jih ni razumel.

MS: Večinoma začne, vzdržuje in konča zelo preprost pogovor iz oči v oči, v katerem veliko gestikulira in nebesedno izraža prošnjo za pomoč pri nadaljevanju pogovora, lahko tudi z ustaljenimi frazami.

Standard B1: Posega v razpravo o znani vsebini in z ustreznim sredstvom prevzame vlogo govorca. Začne, vzdržuje in konča preprost pogovor iz oči v oči o vsakdanjih vsebinah ali vsebinah, ki ga zanimajo. Uporablja osnovni nabor jezikovnih sredstev in strategij, da prispeva k vzdrževanju pogovora ali razprave. Druge člane skupine zaprosi za dodatne podrobnosti in pojasnila, da bi se razprava nadaljevala. Sogovorca prosi za pojasnilo ali podrobnejšo razlago o tem, kar je pravkar povedal.

MS: Vključi se v pogovor o zelo znani in njemu ljubi vsebini. Večinoma uporablja osnovni nabor jezikovnih sredstev in strategij, da pomaga vzdrževati pogovor in da k sodelovanju povabi ostale sogovorce.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pomembno je razvijanje interakcijskih strategij, kot so prevzemanje vloge govorca, prošnja za pojasnila in sodelovanje med govorcami. Te strategije omogočajo dijaku, da se uči konstruktivno komunicirati in reševati nesporazume, kar je bistveno pri razvoju njegovih socialnih veščin in empatije. Dejavnosti interakcije naj

vključujejo naloge, ki omogočajo spoznavanje in razvijanje sposobnosti vodenja ter vzdrževanja pogovora, prošelj za pojasnilo in dodatne informacije, izmenjavo vlog, ohranjanje tekočnosti, usmerjanja vsebine in pogovora, sposobnost prilagajanja tonu in slogu komunikacije, strukturiranje informacij, reševanje nesporazumov, razjasnjevanje nesoglasij, prilagajanje digitalnemu kontekstu ipd.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkazuje ustreznost in raznolikost uporabe interakcijskih strategij pri nalogah ustne, pisne in spletne interakcije.

OPISNI KRITERIJI

Uporabe interakcijskih strategij ne vrednotimo posebej. Ustreznost in učinkovitost uporabe dijak pokaže z ravno znanja pri nalogah ustne, pisne in spletne interakcije.

POSREDOVANJE, RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST

OBVEZNO

OPIS TEME

Dijak pri pouku španščine izkoristi vso svoje jezikovno in kulturno znanje ter izkušnje, da gradi sporazumevalno zmožnost, v kateri se vsi jeziki in kulture povezujejo in medsebojno delujejo.

Pri sporazumevanju je mogoče meje med jeziki presegati in v isti situaciji uporabljati različne jezike, pri čemer dijak prepozna in razume podobnosti in razlike znanih in neznanih kulturnih značilnosti in je sposoben razumeti kulturne raznolikosti. Z odprtostjo in radovednostjo širi svojo (več)jezikovno in (med)kulturno ozaveščenost in s tem tudi spoštovanje in tolerantnost do drugih in do »drugosti«, hkrati pa razvija odnos do lastne kulture in identitete.

Dijak pri dejavnostih s področja posredovanja (mediacije) deluje kot posrednik, ki pomaga oblikovati ali prenesti pomen v okviru enega ali dveh (tudi več) jezikov. Posreduje med sogovorniki, ki se med seboj ne morejo sporazumeti neposredno, najpogosteje zato, ker govorijo različne jezike. Dijak pomaga pri ustvarjanju pogojev za sporazumevanje, sodelovanje in/ali učenje, soočanju z občutljivimi situacijami in napetostmi, do katerih lahko pride, in pri njihovem blaženju. Sodeluje pri oblikovanju novega pomena, spodbuja druge k oblikovanju ali razumevanju novega pomena in prenaša informacije v pisni ali ustni obliki. Ne ukvarja se toliko s svojimi potrebami, idejami in izražanjem, ampak se bolj posveča potrebam, zamislim ali izražanju osebe, za katero posreduje. Zato mora imeti dijak, ki je vključen v posredovanje, dovolj razvito čustveno inteligenco ali mora biti dovolj odprt, da jo razvije. V sporazumevalni situaciji mora pokazati empatijo do stališč in čustvenih stanj drugih.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Dejavnosti posredovanja, raznojezičnosti in medkulturnosti se izvajajo prepleteno skupaj s sprejemanjem, tvorjenjem in interakcijo. Pri modulu 420 ur je priporočena enakomerna porazdelitev ur med sporazumevalnimi dejavnostmi (temami). Pri manjšem številu ur pa manj časa dodelimo posredovanju, raznojezičnosti in medkulturnosti.

Cilji posredovanja, raznojezičnosti in medkulturnosti večinoma nimajo zapisanih minimalnih standardov, nekateri standardi posredovanja so za učitelja izbirni in zapisani v poševnem tisku (vrednotijo se po učiteljevi avtonomni presoji), nekateri pa so obvezni. Cilji te teme so neposredno prepleteni tudi z ostalimi jezikovnimi dejavnostmi (sprejemanjem, tvorjenjem, interakcijo) in se v povezavi z njimi tudi vrednotijo.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Na posredovanje vplivajo različni dejavniki: vrsta besedila ali avdiovizualnega gradiva, dolžina, jezikovna zahtevnost, raznolikost besedišča, vsebina, jezik, v katerega ali iz katerega posredujemo (iz tujega jezika v slovenščino in obratno, iz enega tujega v drug tuji jezik). Besedila so lahko podprta s slikovnim gradivom ali so le v vizualni oz. grafični obliki. Različni so tudi načini posredovanja: na osnovni stopnji poteka posredovanje počasneje, na višjih stopnjah je bolj tekoče, z manj premori; posredovanje je lahko individualno (ena oseba posreduje drugi ali manjši skupini oseb) ali v manjših skupinah (posredovanje lahko poteka znotraj skupine ali med skupinami). Priporoča se projektno delo, medpredmetno in medjezikovno povezovanje z različnimi predmetnimi področji, pri različnih oblikah pouka oziroma dejavnostih. V sklopu projektov, različnih dnevov dejavnosti, strokovnih ekskurzij, mednarodnih izmenjav ipd. lahko učitelj vrednoti del izvedenih dejavnosti znotraj drugih tem.

POSREDOVANJE BESEDILA

CILJI

Dijak:

○ poišče in prenese pomembne informacije iz izvirnega besedila, ki je posredovano pisno (in lahko vsebuje slikovno gradivo) ali govorno nekomu drugemu. Informacije in podatke prenaša v pisni ali ustni obliki. Poudarek je na vsebini sporočila. Dijak lahko opiše ali pojasnjuje ključne informacije, pri čemer slikovne podatke pretvarja v besedilo ter se izraža z ustrezno terminologijo; **(Prenašanje informacij in pojasnjevanje podatkov)**

SC (1.1.2.2)

○ povzema izvirno besedilo in si pri tem pomaga s pisanjem zapiskov, pri čemer izlušči glavne ideje in jih posreduje naprej v pisni ali ustni obliki. Pri tem mora upoštevati ciljno občinstvo, namen besedila in stališča izvirnika. Obdelava besedila vključuje razumevanje informacij v izvirnem besedilu in njihov prenos v bolj zgoščeni obliki v drugo besedilo. S tem razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah; **(Obdelava besedila in pisanje zapiskov)**

SC (1.1.1.1)

○ napreduje od približnega (grobega) prevoda enostavnejših besedil, posredovanja bistvenih informacij do natančnejšega in pravilnejšega prevoda na višji ravni, kjer so besedila zahtevnejša. V pomoč so mu podobnosti in razlike med jeziki, ki jih pozna. Pri prevajanju si lahko pomaga s slovarjem in premišljeno uporabo prevajalnikov ter drugih velikih jezikovnih modelov. Prevajanje pisnega besedila je lahko spontano ustno ali pisno prevajanje; **(Prevajanje besedila)**

SC (1.1.3.1)

○ pojasnjuje novo informacijo s primerjanjem in opisovanjem in jo povezuje s predhodnim znanjem; zna primerjati jezike, ki se jih uči, in prepoznava podobnosti in razlike. Prilagaja jezik, razčlenjuje zapletene informacije, razširi ali skrči izhodiščno besedilo, da poudari ključne točke, oblikuje zaključke ali osvetli podrobnosti in razlike. **(Strategije za pojasnjevanje in poenostavitev besedila)**

SC (1.1.3.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Prenašanje informacij in pojasnjevanje podatkov

Standard A1: Navaja zelo preproste informacije v zvezi s stvarmi, ki ga zadevajo, če so izražene počasi, jasno, v enostavnem jeziku in večkrat ponovljene.

MS: Posreduje informacije o znanih vsebinah, če so izražene jasno in počasi.

Standard A2: Navaja specifične informacije iz preprostih besedil o vsakdanjih vsebinah. Posreduje bistvo kratkih, jasnih in preprostih besedil, če so izražene jasno in v vsakdanjem jeziku. Interpretira in opisuje preproste slikovne prikaze o znanih vsebinah. Pri njegovem govoru so opazni premori, napačni začetki in samopopravki.

MS: Posreduje ključne točke kratkih preprostih sporočil o vsebinah, ki ga zanimajo in so posredovana v jasnem in preprostem jeziku. Interpretira preproste slikovne prikaze.

Standard B1: Prenaša vsebino posredovanih besedil o znanih vsebinah in specifične informacije iz posnetega sporočila, če so vsebine znane in če je sporočilo posredovano dovolj jasno. Posreduje bistvo zahtevnejših besedil o splošnih vsebinah in vsebinah, ki so povezane z njegovimi interesnimi področji. Izlušči podrobne informacije iz diagramov o vsebinah, ki ga zanimajo. Posreduje glavna dejstva o znanih vsebinah, ki so prikazane slikovno.

MS: Posreduje vsebino informativnih besedil o splošnih vsebinah in o vsebinah, ki ga zanimajo. Posreduje glavna dejstva, ki so prikazana slikovno.

Standard B2: *Ustno prenaša informacije, povzema vsebino, opisuje, primerja, pojasnjuje in interpretira prebrano literarno delo. Izraža lastno mnenje in svoj odnos do idej v besedilu s pomočjo konkretnih primerov iz prebranega literarnega dela.*

Obdelava besedila in pisanje zapiskov

Standard A1: S pomočjo slovarja posreduje pomen preprostih besednih zvez. Posreduje preproste, predvidljive informacije iz kratkih, zelo preprostih napisov in obvestil. Prepisuje posamezne besede in kratka besedila. Po nareku dela zapiske.

MS: Povzame bistvo preprostih besednih zvez. Posreduje preproste informacije in obvestila o znanih vsebinah. Zaradi omejenega besedišča si pomaga tudi z gestikulacijo ali besedami iz drugih jezikov, v pisni obliki pa tudi s slovarjem.

Standard A2: V obliki točk povzema najpomembnejše informacije iz kratkih, preprostih besedil, če se nanašajo na konkretne, znane vsebine in so napisane v vsakdanjem jeziku oz. je govor počasen in jasen. Dela preproste zapiske, če ima možnost za dodatna vprašanja in dovolj časa za zapisovanje.

MS: Povzame glavne točke iz krajših, enostavnih, dobro strukturiranih besedil o vsebinah, ki ga zanimajo, zaradi omejenega besedišča ima včasih težave z izražanjem. Pri tem dela preproste zapiske, če ima dovolj časa za zapisovanje in morebitna dodatna vprašanja.

Standard B1: Povzema glavne točke iz zahtevnejših, daljših besedil o vsebinah, ki ga zanimajo in so aktualne, če je govor razločen in jasen ali je besedilo napisano v vsakdanjem jeziku. Parafrizira kratke pisne odlomke, če so besedila jasna in dobro strukturirana. Dela dovolj natančne zapiske, da jih lahko uporabi za učenje, če pozna vsebino in je predavanje v vsakdanjem jeziku ter jasno strukturirano.

MS: Pisno ali ustno na kratko povzame glavne točke iz enostavnih, daljših besedil, napisanih v preprostem jeziku, če je vsebina povezana z njegovimi interesnimi področji in lahko preveri pomen določenih izrazov. Pri

besedilu, ki je posredovano ustno, pa je pomembno, da je govor razločen in jasen. Zapisuje si o stvareh, ki se mu zdijo pomembne, če ima dovolj časa za zapisovanje.

Prevajanje besedila

Standard A1: Grobo prevaja krajša, preprosta in vsakdanja besedila o znanih vsebinah, pri čemer zajame bistvo sporočila. Prevod je razumljiv kljub napakam.

Standard A2: Tvori približen prevod jasnih in dobro strukturiranih besedil, ki so napisana v nezapletenem jeziku, pri čemer mu je vsebina znana in je iz njegovega interesnega področja. Pri izražanju ima zaradi omejenega besedišča občasno težave. Pri prevodu bolj ali manj sledi strukturi izvirnika. Prevod je razumljiv kljub morebitnim napakam.

Standard B1: Prevaja zahtevnejša besedila o vsebinah s svojega interesnega področja. Njegovi prevodi so jasno organizirani, dokaj natančni in pravilni, vendar še vedno sledi strukturi izvirnika, zato se pogosto pri besednem vrstnem redu, določenih izrazih in slovnični strukturi čuti vpliv izvirnika.

Strategije za pojasnjevanje in poenostavitev besedila

Standard A1: Standardi znanja niso določeni.

Standard A2: Z uporabo različnih besed ponovi bistvo preprostega sporočila o vsakdanji vsebini tako, da ga pomaga razumeti drugim. Prepozna in označi ključne izjave v kratkem, vsakdanjem besedilu.

Standard B1: Delovanje stvari razloži s primeri, ki izhajajo iz vsakdanjih izkušenj. S postavljanjem vprašanj informacijo poveže s tem, kar ljudje že vedo/poznajo. Glavne točke iz kratkih besedil o znanih vsebinah parafrazira in jih tako približa drugim. Razumevanje posameznega navodila ali informativnega besedila olajša tako, da ga predstavi kot niz posameznih točk ali ga ponovi počasi.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dejavnosti posredovanja besedila so nepogrešljivi del vsakdanje prakse pouka tujih jezikov. Učitelj dijaku, dijak učitelju ali dijak dijaku prenaša informacije in posreduje podatke, posreduje povzetke ključnih informacij ter pomena obdelanega besedila s pomočjo zapiskov in prevaja. Izvajamo jih, ko razlagamo, preverjamo razumevanje navodil in nalog, posameznih besed, stavkov, delov ali celotnega besedila, oziroma ko preverjamo rezultate posameznih nalog. Vse našteje dejavnosti so večinoma le del drugih jezikovnih dejavnosti (sprejemanja, tvorjenja, interakcije) ali pa so potrebne pri sporazumevanju med različnimi fazami pouka, torej niso glavni cilj določene aktivnosti.

Zato naj učitelj občasno postavi v ospredje dejavnosti posredovanja besedila kot glavni cilj, da dijak bolje spozna in ustrezno ter učinkovito uporablja posredovalne strategije, npr. pojasnjuje novo informacijo s primerjanjem in opisovanjem, s čimer pomaga prejemniku aktivirati predhodno znanje, spreminja slog in/ali jezikovno zvrst, razčlenjuje zapletene informacije, po eni strani razširi goščeno izhodiščno besedilo ali ga skrči na osnovno sporočilo izhodiščnih idej.

Za prenašanje informacij in pojasnjevanje podatkov lahko uporabimo t. i. naloge manjkajočih informacij, ko vsak dijak dobi en del informacij, ki jih mora posredovati drugemu (ali več dijakom), da skupaj ponovno sestavijo celotno besedilo, ki ga lahko ponovno posredujejo drugim. Besedilo je lahko samo pisno, lahko

vključuje slikovno (posredujemo opis) ali grafično gradivo (posredujemo pojasnjevanje podatkov) ali pa je samo slikovno. Uporabimo lahko tudi slušne ali video posnetke.

Obdelava besedila vključuje razumevanje informacij v izvirnem besedilu in njihov prenos v bolj zgoščeni obliki v drugo besedilo, pri čemer si dijak pomaga s pisanjem zapiskov. Na začetni stopnji mu je pri razumevanju ustnega izražanja v pomoč obzirnost govorca, ki naj govori počasi, razumljivo in dovolj artikulirano z dodatnimi premori za lažje zapisovanje.

Pri prevajanju besedila si dijak lahko pomaga s slovarjem. Napreduje od približnega prevoda enostavnejših krajših besedil do natančnejšega in pravilnejšega prevoda zahtevnejših besedil. Prevajanje pisnega besedila je lahko ustno ali pisno. Pri prevajanju navedeni standardi znanja niso namenjeni opisu zmožnosti poklicnih tolmačev ali prevajalcev. Osredotočeni so na jezikovne zmožnosti dijaka ob upoštevanju, kaj lahko na tem področju naredi v neformalnih in vsakodnevnih situacijah.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak posluša ali prebere informativno gradivo (npr. iz vodnikov, brošur, člankov, poročil) in prenese informacije in/ali pojasni podatke, pisno ali ustno, učitelju ali sošolcu. Dijak lahko opiše ali pojasni ključne informacije, predstavljene v grafični obliki (npr. iz vremenske karte, grafov, infografik). Dijak posluša ali prebere besedilo in povzame glavne ideje, spet pisno ali ustno. Pri tem si med poslušanjem, gledanjem ali branjem dela zapiske. Dijak prevede različno dolga besedila (posamezne stavke, odlomke, krajša ali daljša besedila) spontano ustno ali pisno. Pri dejavnostih izkazuje tudi ustrezno rabo posreduvalnih strategij.

Tematika nalog mora biti znana, v skladu s predlaganimi vsebinami ter ravno znanja in/ali s posebnimi interesi dijaka in naj čim bolj posnema resnične življenjske sporazumevalne situacije.

OPISNI KRITERIJI

Pri posredovanju besedila je poudarek na ustreznem in učinkovitem prenosu informacij ali idej. Zato mora dijak uporabiti ustrezno jezikovno strukturo, besedišče in strategije. Kriterije izpeljemo iz standardov znanja in jih preoblikujemo glede na zahteve posamezne aktivnosti in naloge.

POSREDOVANJE PRI SPORAZUMEVANJU

CILJI

Dijak:

O: po svojih najboljših zmožnostih posreduje med jeziki in kulturami v neformalnih situacijah, pri čemer posreduje osnovne ideje in pomembne informacije iz pogovora. Spodbuja sporazumevanje v občutljivih situacijah in ob nesoglasjih, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost. Konstruktivno pomaga pri iskanju skupnih rešitev, pri čemer ne vsiljuje svojega pogleda in je pripravljen sklepati kompromise. Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje, ki so mu v pomoč pri sprejemanju nadaljnjih odločitev; **(Delovanje kot posrednik v neformalnih situacijah in spodbujanje sporazumevanja v občutljivih situacijah in ob nesoglasjih)**

SC (5.3.1.1 | 5.3.4.2 | 5.3.5.1)

O: prispeva k uspešnemu sodelovanju v skupini, če se zaveda skupnega cilja in upošteva različne poglede, pogojene z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem. Kot član skupine soodloča o korakih in ciljih, sooblikuje ideje in rešitve ter poziva druge člane, da razvijejo svoje mnenje in se nanj ustrezno odzove, pomaga pri premagovanju težav pri sporazumevanju, ki temelji na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti. **(Sodelovanje v skupini in vodenje skupinskega dela)**

SC (3.3.3.1 | 2.2.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Delovanje kot posrednik v neformalnih situacijah in spodbujanje sporazumevanja v občutljivih situacijah in ob nesoglasjih

Standard A1: Posreduje osebne podatke in zelo preproste, predvidljive informacije o drugih ljudeh, če mu pri tem pomagajo. Prepozna, ko ljudje ne soglašajo ali ko ima kdo težave, in uporablja naučene preproste izraze, da pokaže sočutje.

Standard A2: Posreduje okvirni smisel povedanega v vsakdanjih situacijah tako, da med prisotnimi prenaša informacije o osebnih željah in potrebah, če mu pri izražanju pomagajo drugi. Prepozna, če se ljudje ne strinjajo ali če so težave v interakciji. Pri iskanju kompromisa in soglasja prilagodi naučene preproste besedne zveze.

Standard B1: Posreduje smisel povedanega in pomembne natančne informacije o vsebinah s svojih interesnih področij in v vsakdanjih situacijah, upošteva načelo vljudnosti. Ustrezno interpretira kulturne posebnosti in po potrebi razloži pomembnost trditev. Osebe v nesoglasju prosi, da pojasnijo svoje stališče in se odzovejo na njihova pojasnila, če pozna vsebino in če se izražajo jasno.

Sodelovanje v skupini in vodenje skupinskega dela

Standard A1: S preprostimi in kratkimi besednimi zvezami povabi druge k sodelovanju. Pokaže, da razume povedano. Druge člane sprašuje, ali razumejo. Če se lahko pripravi vnaprej, z uporabo preprostega besedja izrazi idejo in vpraša druge, kaj mislijo. Kot vodja skupinskega dela daje preprosta navodila, če ima pomoč pri izražanju.

Standard A2: Sodeluje pri oblikovanju prispevkov in predlogov, če se drugi člani v skupini izražajo počasi in mu pri tem pomagajo. Druge sprašuje za mnenje, daje predloge in razume odgovore. Občasno prosi za ponovitev ali preoblikovanje povedanega. Pokaže, da sledi pogovoru s preprostimi pripombami in občasnimi vprašanji. Kot vodja daje jasna navodila za skupinsko delo.

Standard B1: Sooblikuje skupni cilj in si prizadeva za njegovo izpolnitev s postavljanjem vprašanj in odgovarjanjem nanje. Sodeluje pri dajanju predlogov, izrazi svoje mnenje, sprašuje druge za mnenje, predlaga svoje rešitve ter komentira mnenja in rešitve drugih. Pojasni ključni problem, ki ga je potrebno rešiti. Zapisuje povzetke in sklepe ter o njih poroča drugim. Kot vodja dodeljuje vloge v razpravi tako, da spodbuja člane skupine k medsebojni izmenjavi idej in pojasnjevanju svojega razmišljanja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dejavnosti posredovanja pri sporazumevanju se odvijajo pri delu v dvojicah in skupinskem delu in so del usklajevanja mnenj pri reševanju določenega problema ali naloge. Posredovanje pri sporazumevanju je lahko enosmerno (npr. med pozdravnim nagovorom) ali dvosmerno (npr. med pogovorom).

Skupinsko delo je uporabno pri reševanju problemov, viharjenju možganov in projektne delu. Pri skupinskem delu lahko en dijak prevzame vodilno vlogo pri organiziranju sporazumevalne dejavnosti, vodi faze sporazumevanja in daje navodila. Člane skupine spodbuja, da so aktivni in ustvarjalni. Pri skupinskem delu je ključno spodbudno ozračje, zato morajo biti člani skupine odprti do mnenj in stališč drugih.

Pri organiziranju skupinskega dela mora imeti vsak član aktivno vlogo z odgovornostjo in določenimi zadolžitvami, ki naj bodo čim bolj enakomerno razporejene. Med aktivnostjo si vloge lahko med seboj izmenjujejo, da se vsak preizkusi pri opravljanju enakih dolžnosti in lahko po aktivnosti primerjajo svoje izkušnje.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Posredovanje pri sporazumevanju je neločljiv del sporazumevalnih dejavnosti interakcije, ki se odvijajo med pogovorom s sošolci ali učiteljem, pri delu v manjših ali večjih skupinah. Zato dijak izkazuje znanje o ustreznem posredovanju pri sporazumevanju predvsem med opravljanjem nalog za razvijanje ustne interakcije. Tematika nalog mora biti znana, v skladu s predlaganimi vsebinami ter ravno znanja in/ali s posebnimi interesi dijaka in naj čim bolj posnema resnične življenjske sporazumevalne situacije.

OPISNI KRITERIJI

Ustreznost uporabe posredovanja pri sporazumevanju dijak pokaže z uspešno opravljenimi nalogami pri skupinskem delu ali delu v dvojicah. Kriterije izpeljemo iz standardov znanja in jih preoblikujemo glede na zahteve posamezne aktivnosti in naloge, ki jih mora izpeljati vsak dijak.

RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST

CILJI

Dijak:

O: razvija ozaveščenost o jezikovni raznolikosti. Pri sporazumevanju presega meje med jeziki, v isti situaciji uporablja različne jezike in pri tem uporabi vse svoje jezikovne vire. Prilagaja se družbeni in sporazumevalni situaciji skozi nenasilno komunikacijo. Pomaga si s pozitivnim jezikovnim prenosom ter pazi, da ne uporablja negativnega jezikovnega prenosa; **(Razvijanje raznojezičnosti)**

SC (1.1.3.1 | 1.1.3.2 | 1.1.5.1)

O: razvija ozaveščenost o kulturni raznolikosti, raziskuje in spoznava kulturo in umetnost v zgodovinskem in kulturnem kontekstu. Sposoben je razumevanja »drugosti«, prepoznavanja in spoštovanja podobnosti in razlik. Prilagaja se družbeni in sporazumevalni situaciji. Dijak spoznava, da imajo različne kulture različne norme, navade, običaje, vedenjske vzorce, ki jih je potrebno upoštevati; **(Razvijanje medkulturnosti)**

SC (1.3.2.1 | 3.3.1.2 | 3.3.4.1)

I: spoznava ciljno kulturo in jezik v obliki strokovne ekskurzije ali mednarodne izmenjave. V stiku z domačimi govorniki prepozna priložnosti, da praktično uporablja ciljni jezik in preizkuša strategije sporazumevanja. Z obiskom tuje države spoznava osnovne geografske, umetnostno-zgodovinske, literarne in druge stvarnosti, se zaveda in ozavešča razlike pri sporazumevanju, obvladuje strategije pri soočenju s tujo kulturo, oblikuje vrednote in stališča do tuje in lastne kulture. Razvija strpnost do drugačnega in drugega, ozavešča kulturne stereotipe, zmožnost spreminjanja stališč in vrednot itd. Zaveda se lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni in politični ravni; **(Strokovne ekskurzije in izmenjave)**

SC (1.3.5.1 | 5.3.5.3 | 5.3.4.1 | 2.4.3.1 | 3.3.1.2)

I: spoznava Republiko Slovenijo in njeno umestitev v širše skupnosti ter sprejema človekove pravice in dolžnosti kot sistem temeljnih vrednot v državi. Za obisk tuje države ali kot gostitelj dijak predstavi in promovira Slovenijo v tujem jeziku in s tem uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika. Zaveda se večjezičnosti, jezikovne raznolikosti, pozna in razume človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir. Vzpostavlja odnos do lastne države. Uporablja vsebine drugih predmetov in spoznava strokovno terminologijo. Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti. **(Slovenija v svetu)**

SC (1.2.1.1 | 1.1.3.2 | 1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Razvijanje raznojezičnosti

Standard A1: Prepozna mednarodne izraze in besede/kretnje, ki so skupne različnim jezikom (npr. hotel, banka). Na podlagi vsega jezikovnega znanja sklepa o pomenu preprostih znakov in besedil. Uporabi svoj zelo omejeni repertoar v različnih jezikih, da izvede zelo osnovno sporazumevanje.

Standard A2: Razume kratka jasno izražena besedila in razbere relevantne informacije s povezovanjem tega, kar razume v drugih jezikih. Uporabi preproste besede/kretnje in fraze iz različnih jezikov svojega raznojezičnega repertoarja, da izvede preprosto sporazumevanje.

Standard B1: S pomočjo tega, kar razume v enem jeziku, si pomaga pri razumevanju vsebine in glavnega sporočila besedila v drugem jeziku. Domiselno izrabi svoj omejeni repertoar v različnih jezikih, da bi se spoprijel z vsakdanjimi sporazumevalnimi situacijami.

Razvijanje medkulturnosti

Standard A1: Prepozna različne osnovne kulturne dogovore, povezane z zelo vsakdanjimi družbenimi izmenjavami.

Standard A2: Prepozna in uporabi osnovne kulturne dogovore, povezane z vsakdanjimi družbenimi izmenjavami (npr. pozdravi, običaji). Prepozna težave v interakciji s pripadniki drugih kultur, čeprav ni prepričan, kako naj se v taki situaciji obnaša.

Standard B1: Odziva se na večino običajnih kulturnih iztočnic, ravna v skladu s sociopragmatičnimi dogovori in pojasni značilnosti svoje kulture in kulture drugih ter o njih razpravlja.

Strokovne ekskurzije in izmenjave

Standardi znanja niso določeni.

Slovenija v svetu

Standardi znanja niso določeni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Raznojezičnost in medkulturnost sta skupna ključna cilja s področja Jeziki, državljanstvo, kultura in umetnost. Predstavljata neločljivi del tako jezikovnega kot splošnega znanja dijaka. Dejavnosti za razvijanje raznojezičnosti in medkulturnosti se prepletajo z ostalimi jezikovnimi dejavnostmi in jih ne moremo poučevati ločeno. Lahko pa pri določenih aktivnostih poudarimo doseganje teh dveh ciljev, še posebej z ustreznim izborom tematike/vsebine (besedila/posnetki o jezikih, umetnosti, kulturnih značilnostih).

Pri razvijanju raznojezičnosti si dijak (predvsem pri učenju sorodnih jezikov) pomaga s pozitivnim jezikovnim prenosom (podobne besede, slovnične strukture, fraze, stavčne strukture), paziti pa mora na negativni jezikovni prenos (»lažni prijatelji«, razlike med jeziki na fonetični, morfološki in sintaktični ravni).

Pri razvijanju medkulturnosti dijak spoznava kulturne značilnosti različnih držav ali skupin ljudi. Z zavedanjem, razumevanjem in spoštovanjem razlik v kulturah se lahko izogne morebitnim težavam in nesporazumom v interakciji. To mu omogoča tudi uspešno sporazumevanje in sodelovanje.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkazuje znanja raznojezičnosti in medkulturnosti s splošnim poznavanjem kulture in različnih jezikov. Pripravi lahko samostojno ali skupinsko predstavitev, kjer prikaže značilnosti svoje kulture in kulture drugih.

OPISNI KRITERIJI

Raznojezičnosti in medkulturnosti ne vrednotimo samostojno, saj ta znanja predstavljajo neločljivi del splošnega znanja španščine. Lahko pa so del opisnikov znotraj kriterija, ki ocenjuje vsebinsko ustreznost.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

OPREDELITEV PREDMETA

(Viri veljajo za vse 4 teme oziroma za celoten učni načrt z didaktičnimi priporočili.)

1. Svet Evrope. (2011). *Skupni evropski jezikovni okvir*. Ministrstvo Republike Slovenije za šolstvo in šport.
2. Svet Evrope. (2018). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors*. Council of Europe Publishing.
<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/43hq889>
3. Svet Evrope (2023). *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>
(<https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>)
4. Gospodarič, K., Pušnar Dobnikar, S., Šifrar Kalan, M., in Širca, S. (2010). *Posodobitve pouka v gimnazijski praksi. Španščina*. Zavod RS za šolstvo.
5. Predmetna kurikularna komisija za španščino, Kalenič Ramšak, B., in dr. (2004). *Učni načrt. Izbirni predmet: program osnovnošolskega izobraževanja. Španščina*. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo.
6. Gospodarič, K., in Pušnar, S. (2008). *Učni načrt. Španščina [Elektronski vir]: gimnazija: splošna, klasična, strokovna gimnazija: obvezni ali izbirni predmet in matura (70-420 ur)*. Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. un_spanscina_gimn.pdf (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/i1zawtw>)
7. UNESCO. (2001). *Declaración Universal de la UNESCO sobre la Diversidad Cultural*.
<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/lj9x102>
8. Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2021–2025.
9. European Commission / EACEA / Eurydice. (2023). *Structural indicators for monitoring education and training systems in Europe – 2023: Key competences at school*. Publications Office of the European Union. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/inlxjfy>
10. Krek, J. (ur.). (2011). *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji 2011*. URN:NBN:SI:DOC-YDIRK2GZ from <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-YDIRK2GZ>
11. Instituto Cervantes. (2006). *Plan Curricular del Instituto Cervantes. Niveles de referencia para el español*. Biblioteca Nueva. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3c64qwx>

12. Instituto Cervantes. (2024). *El español en el mundo. Anuario del Instituto Cervantes 2024*. Centro Virtual Cervantes & McGraw-Hill. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/nmlz6a0>
13. Kalenić Ramšak, B., in Šifrar Kalan, M. (2019). Odprta tujejezična politika v slovenski šolski vertikali: primer španščine. *Javni posvet o novem nacionalnem programu za jezikovno politiko. Ministrstvo za kulturo, 10. januar 2019: prispevki*. Ministrstvo za kulturo, 27–29. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/4q39c0v>
14. Muñoz-Basols, J., Muñoz-Calvo, M., in Suárez García, J. (2014). Hacia una internacionalización del discurso sobre la enseñanza del español como lengua extranjera. *Journal of Spanish Language Teaching*, 1(1), 1–14. <https://doi.org/10.1080/23247797.2014.918402>
15. J. R. (2023, July 26). Unesco: Prepovejte pametne telefone v učilnicah. *MMC RTV SLO*. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/mh4f819>
16. *Izhodišča za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (2022). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. *izhodišča_za_prenovo_UN.pdf* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/f68315i>)
17. Alonso Raya (2004): Procesamiento de input y actividades gramaticales, REDELE, 0, marzo.
18. Ellis, R. (1994): *The Study of Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
19. Ellis, R. (2006). *Current issues in the teaching of grammar: An SLA perspective*. TESOL Quarterly, 40(1), 83–107. <https://doi.org/10.2307/40264512>
20. Hymes, D. (1972): On communicative competence, v Pride in Holmes (ur.): *Sociolinguistics*. Hannosword: Penguin.
21. Long, M. (1991): *Focus on form: A design feature in Language teaching methodology*. Amsterdam: John Benjamins.
22. RAE, ASALE (2013): *El buen uso del español*. Madrid: Espasa.
23. Swan, M. (2005). *Legislation by hypothesis: The case of task-based instruction*. Applied Linguistics, 26(3), 376–401. <https://doi.org/10.1093/applin/ami013>
24. VanPatten (2003): *From Input to Output. A Teacher's Guide to Second Language Acquisition*. Boston: McGraw Hill.
25. Canale, M. in Swain, M. (1980). *Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing*. Applied Linguistics, 1(1), 1–47. <https://doi.org/10.1093/applin/l.1.1>
26. Littlewood, W. (2004). *The task-based approach: Some questions and suggestions*. ELT Journal, 58(4), 319–326. <https://doi.org/10.1093/elt/58.4.319>
27. Tudor, I. (2001). *The dynamics of the language classroom*. Cambridge University Press.
28. Nunan, D. (2004). *Task-based language teaching*. Cambridge University Press.
29. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes* (M. Cole (M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner, & E. Souberman, Eds.). Harvard University Press.

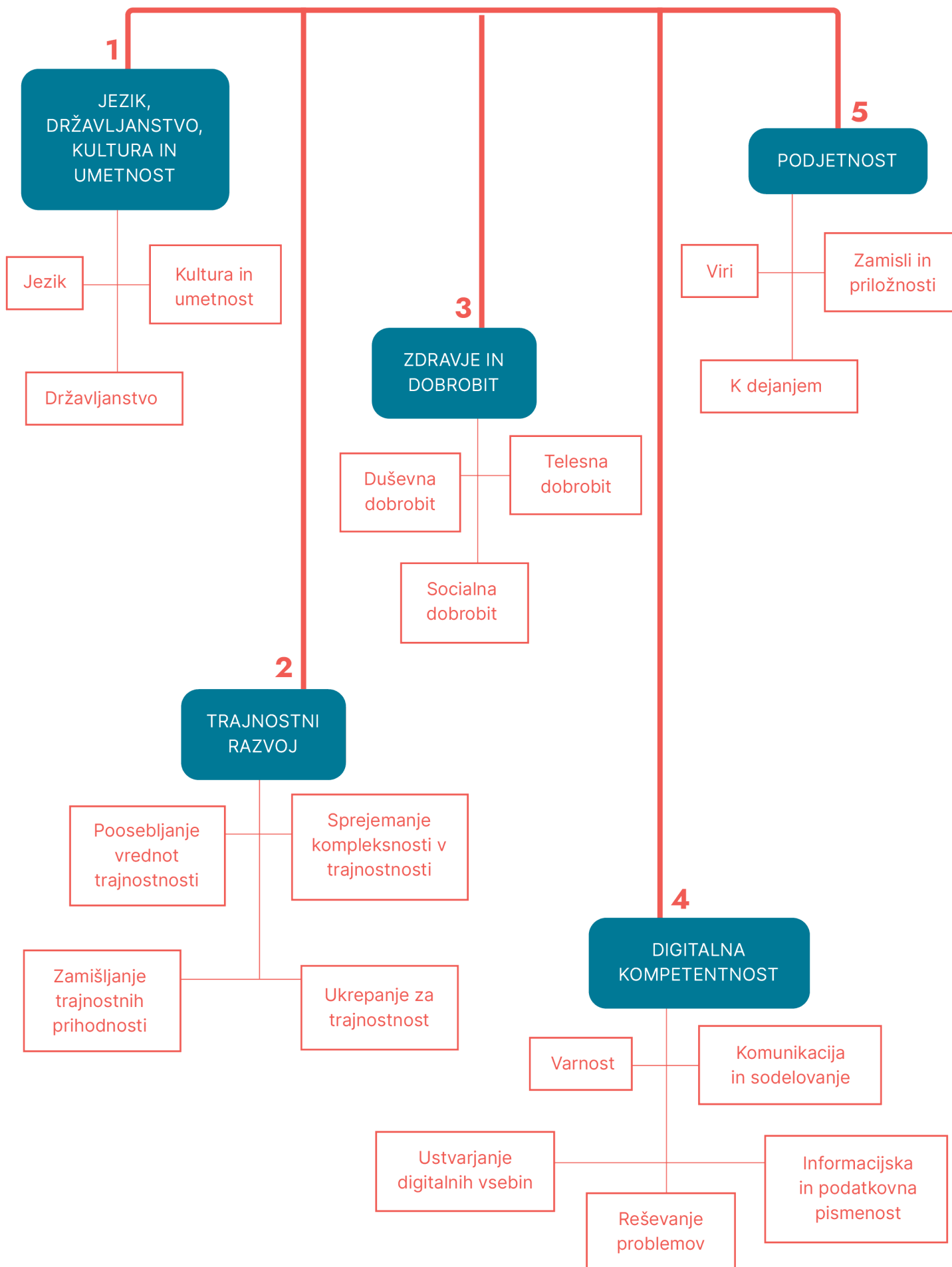
30. Cassany, D. (1999): *El arte de construir la escritura*. Barcelona: v Paidós.-(2005): *Expresión escrita de ELE. L2*. Madrid: Arco Libros.
31. Šifrar Kalan, Marjana, Pavlič, Ana (2024): Ansiedad y producción oral en estudiantes multilingües de secundaria y universitarios = Speaking anxiety in multilingual high school and college students. *Journal of Spanish language teaching*. 2024, vol. 11, no. 1, str. 83-100, tabele. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/9ep5031> (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/9ep5031>)

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družben položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.) tako, da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidnim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.